

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه‌شنبه (۸) بهمن ماه ۱۳۴۷

فهرست مطالب :

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲- قرائت تلگرام جوابیه واصل تلگرام معروضه بحضور شاهنشاه آریامهر بمناسبت سالروز انقلاب ششم بهمن .
- ۳- بیانات قبل از دستور آقایان : حوقشناس- دکتر فریور - پدرامی .
- ۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای وزیر کشاورزی .
- ۵- تقدیم چهار فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت امور خارجه .
- ۶- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت آبادانی و مسکن .
- ۷- طرح و تصویب گزارش کمیسیون کشور راجع به تعیین مصرف درآمد حاصله از بیمارستانها
- ۸- طرح و تصویب گزارش کمیسیون نظام راجع به الحاق يك تبصره به قانون تشکیل سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی و ابلاغ بدولت .
- ۹- طرح و تصویب گزارش شوروم کمیسیون دادگستری راجع به اصلاح بعضی از مواد قانون تشکیل شورای داوری و ارسال به مجلس سنا .
- ۱۰- طرح و تصویب گزارش کمیسیون بودجه راجع به متمم بودجه سال ۱۳۴۷ کل کشور و ابلاغ بدولت .
- ۱۱- تصویب صورت جلسه .
- ۱۲- بیانات بعد از دستور آقای مرتضوی .
- ۱۳- اعلام وصول گزارش کمیسیون عرایض برای چاپ در صورت جلسه .
- ۱۴- ختم جلسه .

مجلس در ساعت نه صبح بر ریاست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

- رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .
- (بشرح زیر قرائت شد)
- غائبین با اجازه - آقایان :**
- دکتر خیر اندیش - کریم بخش سعیدی - مریدی - سلیمانی - مهندس اردلان - اولیاء - ملک زاده آملی - مهندس اخوان - دکتر اعتمادی - دکتر بهمانی - پاینده - دکتر رفعت - ربیگی - شاهنده - دکتر صفائی - دکتر فریور - محمدرولی قراچورلو - دکتر قهرمان - کلانتر - هرمزی - دکتر موثقی - محسنی مهر .

غائب بی اجازه :

آقای روحانی

غائبین مریض- آقایان:

خانان فر اچوزالو- آرسنجانی- اصولی- بختیار بها- بره بزی- پردلی- فروتن- فیاض- کلانتری- کمالوند- دکتر کیان- مجد- تیمسار وحدانیان- بانو دکتر دولشاهی- دکتر جعفر

۲- قرأت تلگرام جوابیه واصل تلگرام معروضه بحضور شاهنشاه آریامهر بمناسبت سالروز انقلاب ششم بهمن

رئیس- این تلگراف از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریا مهر در جواب تلگراف تبریک و تهنیت مجلس شورای ملی مخابره شده است

جناب آقای عبدالله ریاضی رئیس مجلس شورای ملی- تهران

تلگراف تهنیت شما بمناسبت سالروز ششم بهمن واصل و موجب رضامندی خاطر ما گردید- مراتب خورسندی ما را بکلیه نمایندگان مجلس شورای ملی ابلاغ نمائید-

وین ۵ بهمن ۱۳۴۷- شاه

رئیس- و این متن عربضای است که به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر تقدیم شده بود-

پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر خاننثار مفتخر است با نهایت مسرت و شرف بمناسبت روز تاریخی ششم بهمن و آغاز هفتمین سال انقلاب مقدس شاه و مردم که موجب تحوالی عظیم در شئون مختلف کشور گردید تهنیت های قلبی و صادقانه خود بکلیه نمایندگان مجلس شورای ملی و ملت ایران را بپیشگاه مبارک آن شاهنشاه مقنم و بانی و مبتکر این نهضت عظیم و قیام مقدس ملی تقدیم دارد و از خداوند متعال مسئلت نماید سالیان دراز سلطنت پر افتخار آن شهر بار توانا را توأم با شوکت و سعادت هر چه بیشتر مستدام و پایدار بدارد نادر سایه ذات مقدسش این انقلاب مقدس ملی به نتایج نهائی خود بینجامد و ملت ایران از ثمرات نهائی آن بهره مند گردد

جاننثار- عبدالله ریاضی رئیس مجلس شورای ملی (احسنت)

۳- بیانات قبل از دستور آقایان: حقیقت -

دکتر فریور - پدرامی

رئیس- نطقهای قبل از دستور را شروع میکنیم آقای حقیقتشایس بفرمائید

حقیقتشایس- با کسب اجازه از مقام ریاست و نمایندگان مجلس شورای ملی وظیفه خود میدانم- جشن بزرگ و مبارک انقلاب ششم بهمن را بپیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر و عموم ملت ایران مخصوصاً کارگران شریف ایران تبریک عرض نمایم و بمناسبت سالگرد روز تاریخی ششم بهمن ۱۳۴۱، خواستم چند کلمه در مورد اهدیت و بزرگداشت روز بزرگ و مبارک عرضی بحضور همکاران گرامی عرض نمایم

امروز هر فرد ایرانی اصیل و پاک نژاد ثمرات حاصله از انقلاب سفید شاه و مردم را بچشم میبیند و تحولات و ترقیات حاصله از این جنبش عظیم و افتخار آمیز را بخوبی احساس میکند و در میان ملل مترقی بوجود عزیز شاهنشاهی که مبتکر این انقلاب و تحول بزرگ بوده و با دست توانای خود اساس و پایه این انقلاب بزرگ اجتماعی را بنیاد گذاشته و با افکار روشن بین و مترقیانه این تحول عظیم را رهبری فرموده افتخار و مباهات میکند

واقعا برای هر فرد ایرانی با شرف و وطن پرست و شاد دوست جای هزاران افتخار و مباهات است که میبیند امروز تمام دولتهای بزرگ و مترقی جهان چگونه از انقلاب سفید شاهنشاه ستایش میکنند و ترقیات مبین عزیز ما را در پر تو این انقلاب وسیع و بزرگ اجتماعی بدید و احترام میکنند و در صفحات اول جراید و مطبوعات عظیم خود با حروف درشت چاپ میکنند- چند روز پیش بود که مسران و ملت کشور بزرگ هندوستان ضمن پذیرائیهای بسیار باشکوه از رهبر بزرگ ایران در جلسات ضیافتها و بازدیدهای شاهان در آن کشور انقلاب بزرگ ششم بهمن و ثمرات حاصله از آن را طوری تعریف و توصیف کردند که اشک شادی و مسرت بر رخسار هر مرد وطن پرست جاری میشد (صحیح است) شاهنشاهی که نه تنها ملت ایران بوجود عزیز او مباهات میکنند بلکه در کلیه ممالک عالم از بزرگ و کوچک و همه ملت ها نیکه شایسته علائق بشر دوستی و آزادیگی

و حق حقیقت هستند به وجود مسعود اوستایش میکنند و درود میفرستند- سه سال پیش بود که سازمان ملل متحد تصمیمهای در تجلیل از اقدامات بزرگ شاهنشاه عظیم الشان ما صادر و پیروزیهای درخشان ایران را در سایه هدایت و رهبری شاهنشاه در امر مبارزه با بیسوادی بعنوان یک مسئله جهانی یاد کرد و چنانچه استحضار دارند چندی پیش نیز سازمان ملل متحد چکیده اصول انقلابی ششم بهمن را بیک اصل مسلم بنام خدمتگزاران بشر تصویب و اجرای آنرا به دنیا اعلام کرد (صحیح است)

تا اکنون در باره معایت و اساس هر یک از مواد منشور و لایحه انقلاب بحث و بیاناتی مفصل ایراد گردیده ولی هر اندازه بیشتر در این باره سخن گفته شود حق مطلب ادا نمیشود مگر اینکه ثمرات درخشان انقلاب با روزهای پیش از انقلاب یعنی ایامیکه نظام کهنه اجتماعی در مورد دهقانان و کارگران و بانوان و سایر طبقات اجتماع برقرار و حکم فرما بود مقایسه شود (صحیح است)

وضع زیست و ساعات کار و دستمزد و حقوق و محرومیت های طبقه شریف و زحمتکش کارگر در زمان پیش از انقلاب در نظر مجسم شده و آننگاه بیانات پر مهر شاهنشاه آریامهر در خصوص این طبقه که فرمودند:

(بشرکت کارگران در منافع کارخانه تاحدودی که قانون معین کرده باشد وضع جدیدی در صنعت مملکت ایجاد خواهد شد- محیط دوستی صمیمیت و همکاری بین کارگر و کارفرما ایجاد خواهد شد- تولید محصولات بالاتر خواهد رفت- ضایعات کمتر خواهد گشت- مجموعه این وضعیت جدید هم به رفاهیت کارگر و اضافه درآمد او استفاده بیشتر سرمایه گذاران در صنعت و ازدیاد محصولات و بالا رفتن سطح زندگی عمومی منجر خواهد شد)

بوضع فعلی کارگران از قبیل برخورداری از بیمه و ترفیحات سطح زندگی و زیست عیال و اولاد و غیره مقایسه شونده اهمیت این اقدام مفید و بزرگ اقتصادی و تولیدی مملکت توجه شود- همچنین وضع بانوان لایق و تحصیل کرده ایران در زمان پیش از انقلاب و محرومیت این طبقه عظیم و حق رای در نظر گرفته شده فرمایشات شاهنشاه آریامهر در حق این طبقه که فرمودند:

(موضوع دیگری که برای تأمین اجتماع ایران اجتماع مترقی و با افتخار این مملکت باقی میماند موضوع نصف جمعیت این مملکت است که اینطور برخلاف قانون اساسی و برخلاف شرع مقدس اسلام محروم است) با وضعیت بسیار درخشان امر و زبان توان ابران مقایسه شود که در نتیجه تحول بزرگ ششم بهمن اکنون زنان لایق و تحصیل کرده دوش بدوش مردان در مشاغل بسیار مهم اجتماعی و سیاسی نمایندگی سنا و شورا و وزارت و با خدمات پلیسی و هوا نوردی و سیاهی دانش و در کلیه نقاط کشور مشغول فعالیت هستند- همچنین وضع دهقانان و کشاورزان این طبقه محروم و زحمتکش که پیش از انقلاب طبق مقررات نظام کهنه اجتماع و رژیم ارباب رعیتی مانند برده و غلام زر خرید بودند، با تحولات عمیق و اجرای اصلاحات ارضی و واگذاری زمین به دهقان و اعزام سیاهی دانش مشغول علم و تمدن و فرهنگ بدهات یا سپاهیان بهداشت برای معالجه و مداوای بیماران و آشناساختن کشاورزان به اصول حفظ بهداشت و پیشرفتهای بزرگ در امر کشاورزی علمی و دامپروری که نصیب دهقانان و کشاورزان گردیده، زبان از وصف و تعریف همه آنها کوتاه و عاجز است و هنوز یک هزاره از نتایج درخشان انقلاب که به ملک و ملت ایران عاید گردیده بقلم و زبان بر نیامده است (صحیح است)

علیهذا در این روز بود که شالوده و اساس این انقلاب بزرگ شاه و ملت بنیان گذاری شد و عموم ملت ایران سر و جان بر کف دست نهاده به ندای رهبر توانا و عالیقدر خود با شرف و کثرت خود در رفرا ندیم و تأیید لواجیح مترقیانه پاسخ مثبت داد و بار دیگر ثابت نمود که علاقه و ایمان مردم ایران به شاهنشاه بزرگ خود و مهر و محبت شهر یسار عظیم الشان دایم گستر و خردمند یک پیوند ناگسستی است (صحیح است)

روز ۶ بهمن ملت ایران بمناسبت سالگرد روز تاریخی و پر میمنت ششم بهمن جشن گرفته و غرق شادمانی بوده اند و دست نیاز بدرنگش بی نیاز بلند کرده سلامت و طول عمر و بقا و دوام سلطنت پر افتخار اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر و سلامتی علیاحضرت شهبانوی محبوب و گرامی و والا حضرت ولیعهد عزیز چشم و چراغ ملت ایران و عموم

خاندان خلیفه سلطنت پهلوی را از بیم قبال استعدا مینماید (صحیح است).

در خاتمه عرضم جادارد، مناسبت مسافرت شاهنشاه آریامهر و شهبانوی گرامی و الاحضرتین محبوب به خارج از کشور، همگی از در گشاه ایزد متعال سلامتی و موفقیت شاهنشاه آریامهر اسلام پناه و خانواده خلیل سلطنت را مسئلت بنمائیم - جاوید شاهنشاه - پاینده ایران (احسنت احسنت).

رئیس - آقای دکتر فریور فریور بفرمائید.

دکتر فریور - جناب آقای رئیس، همکاران محترم من در این ده روز اخیر برای انجام وظایف مربوط به شهرستانهای آذربایجان غربی سفر کرده بودم بمطالعی بر خوردم که لازم میدانم در اینجا به استحضار همکاران محترم بوسانم البته این مسافرت برای تشریح مساعی با مسئولان سازمانهای حزب پان ایرانیست در آن شهرستانها جهت توسعه فعالیتهای حزبی بود و چون این روزها مصادف با نزدیک شدن روز تاریخی ششم بهمن و روز سالگرد انقلاب شاه و مردم بود بالطبع از آنجائیکه مردم آن سامان مثل همه مردم ایران زمین از برکات این انقلاب بزرگ اجتماعی بهره‌های فراوانی برده‌اند و بر آرزوهای بزرگ ملی خود رسیده‌اند و توفیق این موهبت را پیدا کرده‌اند که جامعه ایرانی با خلع بد از قیود الهای ارضی و عناصری که نمیتوانستند باین نامهای ملی ایران همانک بشوند سیاست مستقل که اعلام شده از سوی شاهنشاه آریامهر را بصورت تجلی یکی از آرزوهای بزرگ ملی خود ببینند در خود احساس غرور فوق العاده می‌کنند و در این برنامه‌ها با شور و شوق فراوان شرکت کردند این برنامه‌ها در تمام شهرستانها در بوکان، میاندوآب، نقده، شاپور، خوی، ماکو، رضائیه و مرزخانه باشکوه هر چه تمامتر انجام شد و مردم آن اندازه که امکانات برایشان فراهم بود در تجلیل از این روز بزرگ تاریخی اقدام کردند و وظایف خود را با شور و شوق فراوان انجام دادند در این مسافرت بمسائلی بر خوردم که به بعضی از آنها در اینجا اشاره میکنم البته این روزهای اخیر مصادف با هوای نامساعد و برف و سرمای شدید بود که بخصوص در آن مناطق هر قدم از

کنند این سهمیه بندی منطق و دلیلش برای ما معلوم نشد برای تعداد معینی از حجاج راهنما در نظر گرفتند و برای هر شهر و استانی تعداد معینی. تعداد راهنمایان با تعداد سهمیه حجاج تناسب ندارد مثلاً راهنمایان استان آذربایجان غربی میتوانند ۱۴۰ نفر را بعبورستان ببرند در حالیکه تعداد حجاج البته مقیدار سهمیه نه تعداد د.ظ.ان ۲۶۰ نفر است و در این مورد مصر هستند که نفقه برای اینکه راهنما پیدا کنند از راهنماهای شهرستانهای دیگر استفاده کنند این مسئله برای مردم غیر قابل تحمل بود اصولاً راهنمای هر استان با مردم آن استان باید آشنا باشد راهنما باید مورد اطمینان مردم محل باشد سواقی در آن منطقه داشته باشد با راهنمای غیر آشنا و غیر ها نوس چنین مسافرتی خالی از اشکال نخواهد بود و در این مورد معلوم نیست به چه ترتیب و روی چه مبنای حسابی سهمیه‌ها را به این ترتیب در نظر گرفته‌اند که اولاً در هر شهرستان آن اندازه که راهنمایان را طلب بود و شرایط مساعد و وضع مناسب داشته پذیرفته‌اند و در بعضی از نقاط بیش از حد احتیاج پذیرفته‌اند جدا دارد که در این مورد احساس شك و شبهه در طرز انتخاب راهنمایان شود که امیدوارم توجه شود این اشکال در سال آینده رفع شود - اما موضوع شهرداریها انتخاباتی در رضائیه انجام شد انجمن شهری برگزیده شد انجمن شهر در اولین قدم فعالیت خود مواجه با وضع بسیار ناسامان و ناشایستی در شهرداری آن شهر شده شهرداری مقروض قرض‌های از وقت گذشته طلبکاران که مدت‌هاست از وقت وصول طلبشان گذشته بایک چنین وضع ناسامانی تاکنون چندین نفر بعنوان شهردار انتخابی برگزیده شده و همه آنها استعفا داده‌اند و آخرین آنها در مقابل کوهی از مشکلات قرار گرفته آنچه که مورد بحث بود این است که مسئول این وضع نامناسب و این وضع نامطلوب وزارت کشور بوده که قائم مقامی انجمنهای شهر آنچنان برنامه‌های نامناسبی را اجرا کرده که امروز شهرداری فلج و قادر بانجام کوچکترین وظیفه حتی از کردن کوچکها و خیارها و جمع‌آوری برف در شهر نیست و این وظیفه ساده شهرداریها هم را کند مانده و

بوده آن هنوز سال به آخر نرسیده تمام شده و قادر به پرداخت حقوق کارگران نمیشاند راه حل‌های مورد بحث بالاخره به بن بست کشیده شد نتیجه اینکه پیداشد این بود که بالاخره خود وزارت کشور که مسئول بوجود آوردن چنین جریانی بوده است میبایست راه حلی برای این مشکل پیدا کند خواه بصورت کمک‌های بلاعوض و یا قرض‌های طویل‌المدت تا شهرداری قادر باشد حتی با صرف نظر از برنامه‌های عمرانی، برنامه‌های روزانه خودش را انجام بدهد در رضائیه این مطلب مطرح بود که اگر وزارت کشور که موجب چنین وضع نامطلوبی شده است و الآن که شهرداری قادر بانجام کاری نیست این مطلب را هم باید اضافه کنم همین سهمیه بندی و عدم کنترل دقیق آن باعث پیدایش قاچاق حجاجی شده است و این برنامه با این وضعی که پیش میرود حاجی قاچاق و قاچاقچی حاجی هم به مسائل موجود ما اضافه خواهد شد با وجود چنین مسئله در سال گذشته فکر میکردیم که این مشکل را امسال بنحوی حل کنند ولی متأسفانه نه تنها راه حل اساسی برای آن پیدا نشد عملاً با این طرز سهمیه بندی آن مسائل ناشایست ادامه خواهد داشت. کارخانجات قند هنوز توانسته‌اند سیلوی کافی تهیه کنند در این برف و سرما و عدم امکان حرکت ماشینها میدیدم که از زیر برف‌ها چندندرها ابرو می‌آوردند و بکارخانجات قند می‌اندوآب یا خوی حمل میکردند این موضوع بکرات مورد بحث واقع شده ولی تا امروز متأسفانه مورد توجه واقع نشده هر جا میرفتم سؤال این بود که بعد از اینهمه بحثهایی که در مجلس راجع به بیمارستانهای این منطقه شد آیا وزارت بهداشتی بیمارستانی در این منطقه در رضائیه و مهاباد خواهد ساخت یا نه؟ حقیقت این است که برنامه وزارت بهداشتی در این مورد برای ما آنقدر گنگ است که هنوز خود ما هم نتوانستیم بفهمیم که بالاخره این امر انجام خواهد شد یا خیر. در شهرستان بوکان سیم کشی تلفن شده کارها انجام شده ولی راه افتادن تلفن آن شهرستان فقط معطل یک نفر انور است که مدت‌هاست تهیه و نصب آن بعهده تعویق افتاده است مردم میگویند که ما وقتیکه از زاد و بوم اجرای برنامه‌های

بزرگ راه پیشرویم ناراحتی عجیبی بمآذست میدهد چون می بینیم با وجود ترانامه وسیع ممالکتی بخاطر يك نمراتور ماهها وسالها باید تلفن شهرستان بکان غیر قابل استفاده باشد وبهمین ترتیب در این شهرستان اوله کشتی آب شده ولی برای اینکه آب در لوله ها بجریان نیفتد باید منبعی در بالای بلندی کار بگذارند که آنهم مثل مسأله نمراتور تلفن مدتهاست بعد از تعطیل افتاده است و مردم خواستار بودند که این موضوع با سرعت بیشتر انجام بشود. شهرستان خانه که ظاهر حالت شهرستان پیدا کرده فرمانداری دارد ولی هنوز بعضی از ادارات در آنجا تأسیس نشده بعضی از ادارات آنجا تابع مرکز استان است بعضی ها هم تابع شهرستانهای دیگر استان میباشد و این مسئله از نظر کار مردم مشکلات بسیار بزرگی بوجود آورده که باید هر چه زودتر در این مورد تصمیمات کافی گرفته شود که مردم از این ناراحتی خلاص بشوند. ما بگویم که دروازه کشور ما است در ناحیه شمال غرب کشور ما تنها وسیله ای که مسافر میتواند از آن استفاده کند هتلی بود که اخیراً ساخته شده بود و این وسیله هم مدتی است تعطیل شده و از آن استفاده نمیشود و در نتیجه اگر مسافری گزارش بیاورد که اقتاد و بعلت مسدود بودن راه مجبور به توقف شد بهیچ وجه مکانی برای استراحت شبانه او وجود ندارد و میبایست بهتر ترتیبی شده و نقش را در راهها بگذارند تا بجای برسد بنابراین این شایسته است سازمان جلب سیاحان به این مسئله در ماکو و همچنین در شهرستان خوی که ظاهر آنها هتل دارد ولی هتلهای آن از قهوه خانه های سرداه هم وضعیت نامطلوبتر و آنها کمتر است این دو شهر که در مسیر مسافری که به خارج میروند یا از خارج به ایران میآیند قرار گرفته سازمان جلب سیاحان بخصوص باین مسئله باید توجه کافی بکنند و این مشکل را از نظر مسافر و مردم حل بکنند.

رئیس - آقای دکتر فرور وقت جنابعالی تمام شد.
دکتر فرور - در شهرستان شاپور هم استدعای مردم این بود که منطقه ای به آن وسعت فاقد جراح است حالا وزارت بهداری کنی قادر خواهد بود که جراح باین منطقه بفرستند تا این نقص برطرف بشود نمیدانم امیدوارم

این مدت زیاد طول نکشد و مردم در انتظار بیش از این قرار نگیرند البته مطالب جزئی دیگری بود که به وزارت خانه های مربوط ارجاع خواهد شد و در صورت لزوم در آن موارد هم مقداری از وقت همکاران محترم گرفته خواهد شد از عنایتی که فرمودید متشکرم.

رئیس - آقای پدرا می بفرمائید.
پدرا می - جناب آقای رئیس، همکاران ارجمند، تظاهرات شکوهمند و غرور انگیز و اقتضای آمیز حزب ایران نوین و گروه های وابسته اصناف، کارگر، کشاورز، جوانان، ورزشکاران و انجمنهای محلی بمناسبت هفتمین سالروز انقلاب شاه و مردم در روز ششم بهمن آنچنان گرمی و شکوه آفریدند که واژه تشکر برای بیان احساسم نارساست.

اجازه میخواهد صمیمانه ترین، پر شورترین و ارزنده ترین درودهای کارگران ایران را همراه با بایا کترین احساسات به پیشگاه شاهنشاه آریامهر پرچمدار مقدس انقلاب شاه و مردم تقدیم بدارد (احسنت).

در تاریخ پر فرازونشیب ملتها روزهایی وجود دارد که چون دانه الماسی بر تارک تاریخ آن ملت میدرخشد و هر سال در سالگرد چنین روزهایی بر افتخار از طرف ملتی جشن برپا میگردد. روز ششم بهمن چنین روزی برای ملت ایران است (صحیح است).

در روز ششم بهمن دست قدرتمندی از آستین بیرون آمد کاکل زرین خورشید را که در پس پرده سیه دلان و بداندیش و سودجواسین و محبوس بود گرفت کشتان کشتان بسر مزارع ملت کشتان خورشید بهتر بدرخشد و رنگین گمان فلات آسمان را همه مردم دنیا ببینند.

در این روز بر افتخار به ابتکار و رهبری شاهنشاه بزرگ، عظیم ترین و عمیق ترین انقلابات بشر رخ داد که امواج آن از قله مرتفع و دشت های وسیع گذشت و گسترش یافت و کلیه رسوم و آداب خودکامگی و رژیم پوسیده ارباب و رعیتی را درهم ریخت (احسنت) مسائل میهنی بازهری خریدندانه پند تاجدار بدون کوچکترین خواریزی و کینه توزی و برادر کشی برای همیشه جلا شد (صحیح است). آنچه در این روز بر افتخار گل کرد

مژده داد زمنستان شکست بخاطر طبقه خاصی نبود، سخن بزند کی بود، زندگی بک ملت باستانی.

شاهنشاه برای افتخار و سر بلندی و سعادت ملت خود تن به تحمل شدیدترین ناملایمات داده و مکرر در مزار جان خود را بخاطر انداخته است با احاب مبارزه کرده و چه بسا شبهایی را تا صبح بخاطر رفاه ملت خود نداشتنه است.

شاهنشاه ما در کتاب انقلاب سفید چنین مرقوم فرموده اند: شاید هیچکس غیر از من و خدای من نداند چه شبهایی را تا صبح به تأمل و تفکر گذرانیدم و باخضوع و خشوع تمام برای یافتن چاره از خدای خویش استعانت طلبیدم.
پس ملاحظه میفرمائید که انقلاب شاه و مردم به این حد کیهانم بشمار رسیده است.

هر وقت حکومتهای بزرگ جهان احضار نمایند که بازار فروش متاع آنها با جهش ملی و اجرای برنامه های اقتصادی و اجتماعی در کشور های در حال توسعه بخطر می افتد با خرج مبالغ هنگفتی از اجرا بشمار رسیدن آن برنامه جلوگیری مینمایند و کلیه نیروهای خود را برای درهم کوبیدن این افکار و بی اعتبار ساختن آن تجهیز مینمایند تا بهتر بتوانند به استثمار مانهای کوچک در حال رشد بپردازند و بعضاً هم در اقدامات غیر انسانی خود موفق میشوند.

در ایران عزیز ما هم خائنین وطن و منجر فان و نادری بیگانه و آنهاست که منافع فردی خود را با اجرای هدفهای انقلاب شاه و مردم در خطر میدیدند بیکار نشستند و ایجاد ناامنی و سوء قصد های مذبحانه به پیشوای بزرگ ملت و با خرج مبالغ گزاف که اطلاع دارید. واقعه ۲۱ فروردین و ۱۵ خرداد را بوجد آوردند و میخواهند از اجرای اهداف عالی انقلاب شاه و مردم جلوگیری نمایند و مانع بشمار رسیدن انقلاب مقدس شاه و مردم که متضمن سعادت ملت ایران است باشند بقول جناب هم مسلک هویدا نخست وزیر حزبی ما آنها ایرانی را نمیشناختند و بعق پیوند ناگسستنی شاه و مردم که در نهاد هر ایرانی با شرف نهفته است پی نبرده بودند.

همه شاهد هستیم که چگونه ملت حقیقت شناس و شاهدوست

ایران بسا يك قيام ملی به ندای پند تاجدار خود خواب مثبت داد و پوزة کثیف چنین عواملی را بپاک مالید و بیاد فراموشی سپرد.
وقوع آن حوادث در عین حال که مشمشر کنند و نفرت انگیز بود روح وحدت ملی را بار دیگر تجلی ساخت و ملت را به این حقیقت بیش از پیش معتقد نمود که هر چه داریم از برکات وجود مقدس شاهنشاه خود داریم.
جملات خسته و یکنواخت تاریخ از انقلابات بسیاری سخن گفته است در زمانهای مختلف و در مکانهای متفاوت اما در همه آنها از آغاز تا انجام روایت از خونریزی و برادر کشی و دلهره روزمزم که است گوئی آسمان کبود سرخی شفق را از خون برادر کشی ملتها وام گرفته است.
اما اینجا در ایران در وطن عزیز ما بزرگترین و عظیم ترین انقلاب بشری بوقوع پیوست اما انقلاب بیروزمند ما که در ارتجاع سیاه را درهم شکست برای بت خون آشام کینه توزی و رنگ پردازی های آسمان پیر هدهبه نداشت زیرا انقلاب شاه و مردم مانعی را حادث نشد.

بگذریم از نگاههای کینه توز عده ای معدود که رسعت دیدشان در حصار منافع فردی محصور بوده است ما بابت آوردن موفقیت های ارزنده نباید فکر کنیم که کارمان نیابان رسیده است کارمان سهل و آسان نشده است و وظیفه مان مشکلتر است ما اگر نیات مقدس شاهنشاه ارجمندمان را درک کرده باشیم زمان ما زمان سرعت است ما هم در این زمان زندگی میکنیم تا کزیر از سرعت هستیم باید با سرعتی هماهنگ قرن خود پیش برویم.
کافی نیست که بگوئیم ما پیشقراولان تاریخ تمدن بشری بوده ایم. با داشتن رهبر دوراندیش و خردمند چون محمدرضا شاه پهلوی باید چنین کیفیت را در روز روزگار بوجود آوریم. مسئولیت عظیمی بر دوش ما است آیا آنها آگاهی بر چنین مسئولیتی کافی است؛ قطعاً پاسخهای منفی خواهد بود.
ما کارگران معتقدیم که شاهنشاه حیات و سعادت و هستی ما است و زندگی سعادت آمیز ما به شاهنشاه بزرگ خود بستگی دارد (صحیح است). وجود شاهنشاه برای

بک ملت سعادت مند مقدس و حیاتی است (صحیح است) - احسنت.

این تنها ملت حفشناس ایران نیست که بوجود شاهنشاه خود افتخار میکند بلکه جهانیان در مقابل عظمت رهبری خردمندانه شاهنشاه عظیم الشان ماسر تعظیم و تکریم فرود آورده (صحیح است) و شخصیت‌های علمی و سیاسی و اقتصادی و اجتماعی جهان زبان به ستایش رهبر انقلاب شاه و مردم گشوده اند (صحیح است).

ماکارگران در اجرای نیات مقدس شاهنشاه هر مانعی را که ایجاد شود درهم خواهیم کوبید و چون غباری در کویر فراموشی بخاک خواهیم سپرد (احسنت). وظیفه‌ای را که بعدد ما نمایندگان کارگران گذاشته شده است بقیه نداریم با نهایت صداقت و ایمان راسخ انجام خواهیم داد و ثابت خواهیم کرد که کارگر شریف ایرانی لیاقت استعداد مراحم شاهانه را دارد (صحیح است - احسنت).

کارگران بشهادت تاریخ امتحان خود را در راه شاه دوستی و میهن پرستی داده اند (صحیح است) و بار دیگر در این مکان مقدس ایمان خود را تجدید کرده و سوگند یاد می‌کنیم که با همه قدرت و توانی طبقه کارگر در حفظ استقلال کشور و تعمیم عدالت اجتماعی تحت رهبری شاهنشاه عزیز پیکار پی گیر خود را فعالانه تر و قاطع تر تائید و تائید نهائی ادامه خواهیم داد (صحیح است).

ملت ایران با تشخیص موقعیت تاریخی و وضع پیچیده جهان برای تحول و ترقی و رفاه جز اجرای احکام انقلاب در خشان شاه و مردم طریقی دیگر نمیشناسد (صحیح است) و صبح سعادت را در پایان زودرس این راه بوضوح میبیند و در این آرمان جوئی حزب پاسدار انقلاب ما مردم ایران هر مشکلی را با راه نمائی شاهنشاه محبوب و دور اندیش خود نابود خواهد کرد.

امروز رهبر خردمند و عزیز در خانه نیست اما من صدای قلب او را از میان ضربان قلب يك ملت میشنوم هم‌آهنگ این ضربان نوای گام‌های سپاهی بگوش میرسد که سربازان آن در دور افتاده ترین قراء این کشور با کلیه عدم امکانات علیه جهل و بیسوادی می‌جنگند و از مجموعه این آهنکها بزرگترین حماسه را میشنوم عظیم ترین سرور ملت را میخوانند.

زنده و جاوید باد شاهنشاه بزرگ پرچمدار مقدس انقلاب (احسنت).

پرویز باد انقلاب زندگى بخش شاه و مردم (احسنت آفرین).

۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای وزیر کشاورزی

رئیس - وارد دستور می‌شویم آقای وزیر کشاورزی فرمایشی دارید بفرمائید.

زاهدی (وزیر کشاورزی) - با کسب اجازه از مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی بمنظور استفاده از آخرین تحقیقات علمی و تازه ترین روشهای کشت و اطلاع از مرغوبیت پنبه در بازارهای بین‌المللی عضویت دولت ایران در کمیته مشورتی بین‌المللی پنبه در حال حاضر ضروری بنظر می‌رسد و برای اینکه دولت بتواند عضویت این کمیته را قبول کند از طرف دولت لایحه‌ای تهیه شده است که تقدیم مقام ریاست مجلس شورای ملی میشود (احسنت).

رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۵- تقدیم چهار فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت امور خارجه

رئیس - آقای گودرزی بفرمائید.

محمد گودرزی (معاون وزارت امور خارجه) - با اجازه مقام محترم ریاست چهار لایحه مربوط به عهدنامه ایران و اتیوپی و عهدنامه ایران و مالزی و موافقتنامه فرهنگی ایران و الجزایر و لایحه قانونی مزایا و مصونیت‌های همکاری عمران منطقه‌ای تقدیم میشود و آقایان نمایندگان محترم بخوبی استحضار دارند که پیشرفت روز افزون روابط ایران با کشورهای جهان که در اثر رهبری و هدایت شاهنشاه آریامهر همواره رو به توسعه میباشد منجر به تهیه این لویح کردید و استدعای تصویب آنها را دارد.

رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۶- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت آبادانی و مسکن

رئیس - آقای بدیع بفرمائید.

بدیع (معاون وزارت آبادانی و مسکن) - با کسب

اجازه از مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی و نمایندگان محترم بمنظور تسهیل در اداره امور مربوط به شرکت سهامی تأسیسات ساختمانی و تبریع در انجام وظایف لایحه‌ای جهت تصویب تقدیم میشود.

رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۷- طرح و تصویب گزارش کمیسیون کشور راجع به تعیین مصرف درآمد حاصله از بیمارستانها و باشگاههای افسران و کارمندان ژاندارمری و شهربانی و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم راجع به تعیین مصرف درآمد حاصله از بیمارستان و باشگاههای افسران و کارمندان ژاندارمری و شهربانی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون کشور بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه ۳۰ دیماه ۱۳۴۷ با حضور تیمسار سپهد کاتوزیان معاون پارلمانی وزارت جنگ لایحه شماره ۲۷۰۵۸ - ۱۳۴۷/۹/۱۳ دولت راجع به تعیین مصرف درآمد حاصله از بیمارستان و باشگاههای افسران ژاندارمری را که گزارش شور اول آن شماره ۶۴ چاپ گردیده بود با توجه به پیشنهادات واصله برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده واحده - ژاندارمری کل کشور و شهربانی کل کشور اجازه داده میشود درآمد حاصله از معالجه بیمارستان غیر جمعی ژاندارمری و شهربانی را که در بیمارستانهای ژاندارمری یا شهربانی بستری میشوند و همچنین درآمد حاصله از باشگاههای افسران و کارمندان خود را بر حسب مورد بصرف پرداخت حق الزحمه پزشکان و خرید دارو و تکمیل تأسیسات و تهیه وسائل مورد نیاز و سایر هزینه‌های ضروری بیمارستانها و باشگاههای مربوط طبق آئین‌نامه‌ای که بوسیله وزارت کشور تهیه و بتصویب هیأت وزیران میرسد می‌رسانند.

مخبر کمیسیون کشور - کلانتر هرمزی

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائى بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه دوم بهمن ماه ۱۳۴۷ با حضور تیمسار سپهد کاتوزیان معاون پارلمانی وزارت جنگ لایحه دولت راجع به تعیین مصرف درآمد حاصله از بیمارستان و باشگاههای افسران ژاندارمری را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون کشور را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - خسروی کردستانی

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست ؟

(اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست ؟

(اظهاری نشد) به ماده واحده و کلیات آخر آن رأی می‌گیریم

خانمها و آقایانی که موافقت خواهند می‌کنم قیام فرمایند

(اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس

سنا فرستاده میشود.

۸ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون نظام راجع به الحاق يك تبصره بقانون تشکیل سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش شور دوم راجع به الحاق يك تبصره بقانون تشکیل سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه ۲۹ دیماه ۱۳۴۷ با حضور تیمسار سپهد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۲۶۹۵۴ - ۱۳۴۷/۹/۴ ارسال از مجلس سنا راجع به الحاق يك تبصره بقانون تشکیل سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی را که گزارش شور اول آن شماره ۶۴۸ چاپ شده بود برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و گزارش شور اول را عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد

قانون الحاق يك تبصره بقانون تشكيل سازمان تعاون مصرف
كادر نیروهای مسلح شاهنشاهی

ماده واحده - تبصره زیر بعنوان تبصره ۴ بقانون
تشكيل سازمان تعاون مصرف كادر نیروهای مسلح
شاهنشاهی اضافه میشود:

تبصره ۴ - كلیه سپاهیان انقلاب اعم از زن و مرد
نازما نیك به عنوان سپاهی در خدمت هستند مشمول قانون
سازمان تعاون مصرف كادر نیروهای مسلح شاهنشاهی خواهند
بود مخیر کمیسیون نظام - حكیمیان

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه دوم بهمین ماه ۱۳۴۷ با
حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بالحاق يك تبصره
بقانون تشكيل سازمان تعاون مصرف كادر نیروهای مسلح

شاهنشاهی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و
گزارش کمیسیون نظام را در این مورد تأیید و تصویب کرد.
اینك گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخیر کمیسیون دارائی - خسروی كز دستانی
رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟

(اظهاری نشد) در كلیه آن لایحه نظری نیست (اظهاری
نشد) ماده واحده و كلیات آن را میگیریم خانمها
و آقایانی كه موافقت خواهند میكنم قیام فرمائید (اكثر
برخواستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

**۹- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون
دادگستری راجع به اصلاح بعضی از مواد قانون
تشكيل شورای داورى و ارسال به مجلس سنا**

رئیس - گزارش شور دوم راجع به اصلاح بعضی از
مواد قانون تشكيل شورای داورى مطرح است قرائت
میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری
مجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه اول بهمین ماه
۱۳۴۷ بحضور آقای صادق احمدی معاون وزارت دادگستری

لایحه شماره ۵۳۶۲ - ۴۷/۴/۲۳ دولت راجع به اصلاح
بعضی از مواد قانون تشكيل شورای داورى را كه گزارش
شور اول آن بشماره ۴۹۹ چاپ شده است برای شور دوم
مطرح کرد و با توجه به پیشنهادات رسیده بشرح زیر
تصویب رسانید.

اینك گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه اصلاح بعضی از مواد قانون تشكيل شورای داورى
ماده واحده - بعضی از مواد قانون تشكيل شورای
داورى مصوب ۹ تیر ماه ۱۳۴۵ شرح زیر اصلاح میشود:

الف - ماده ۳۳ قانون تشكيل شورای داورى تبصره
زیر اضافه میشود:

تبصره - وزارت دادگستری میتواند با توجه
بحیجتم كار شوراهای داورى قبل از پایان دوره برای بقیه
مدت نسبت بتشكيل شورای داورى جدید و تعیین حوزه
صلاحیت آن اقدام نماید ولی رسیدگی پیرونده هائیکه
قبلا بشورای داورى واصل شده كماكان بمهده همان شورا
محول خواهد بود.

ب - تبصره زیر بماده ۸ اضافه میشود:
وزارت دادگستری میتواند در نقاطیکه اکثریت

ساکنین حوزه آنرا كارمندان سازمانها بنا بر شكمهای
وابسته بدولت و سازمانهاییکه باسر مابه دولت تشكيل شده
و بصورت بازرگانی اداره میشوند تشكيل میدهد شركت
كارمندان مزبور را در انتخابات و تقاضای آنرا برای
عضویت شورای داورى باامناع اعلام كند.

ج - ماده ۱۱ شرح زیر اصلاح میشود:

ماده ۱۱ - رئیس دادگاه شهرستان هر محل در
حسن جریان كار شوراهای داورى شخصاً با وسیله مشاوران
شوراهای داورى نظارت خواهد نمود، و در صورت مشاهده
بی نظمی بنا تقصیر در انجام وظایف مراتب را بوزارت
دادگستری گزارش خواهد داد وزارت دادگستری میتواند
عضو یا اعضا متخلف را از سمت خود برکنار سازد.

جانشین هر يك از اعضا شورای داورى كه از كار
برکنار باقوت شده یا استعفاء دهد از میان سایر جانشین
اکثریت براساس تعداد آراء انتخاب ویس از شركت عضو

با اعضاء جدید انتخاب رئیس و اعضاء اصلی نیز طبق ماده ۲
تجدید خواهد شد.

در صورتیکه تعداد نفرات بعدی كافی برای جانشین
اعضا مذکور نبوده و حداقل ششماه بخاتمه دوره سدسال
مانده باشد انتخابات ظرف مدت يكماه بمنظور انتخاب اعضاء

لازم برای بقیه مدت بعمل خواهد آمد در صورتیکه بععلل فوق از نظر
كرد اعضاء شورای داورى نتواند به پیرونده های موجود
رسیدگی نماید و تجدید انتخابات نیز بععلت آنكه كمتر از
ششماه بمیان دوره مانده ممكن نباشد رسیدگی به پیرونده ها
طبق نظر دفتر مركزی شوراهای داورى بشورای داورى
دیگر همان شهر محول خواهد شد و اگر شورای دیگری
در محل نباشد كلیه پیرونده ها بمراجع صالح قضائی برای
رسیدگی ارسال خواهد گردید.

در شهرهای مقرر دادگاه بخش وظایف رئیس دادگاه
شهرستان را از نظر این قانون رئیس دادگاه بخش و وظایف
داستان را دادرس علی البدل و در صورت غیبت او مدیر دفتر
دادگاه انجام خواهد داد، در نقاطیکه شهر بانی نباشد
وظیفه رئیس كلانتری را فرمانده ژاندارمری محل انجام
میدهد.

هر كه در فاصله اعلام صلاحیت دلو طلبان انتخابات
شورای داورى (موضوع ماده ۹) تا روز اخذ رأی بععلت استعفاى
يك یا چندتن از نامزدهای انتخاباتی و یا بهر علت دیگر
تعداد آنها به كمتر از ده نفر تقلیل پیدا كند بدستور وزارت
دادگستری موعده قبول تقاضای عضویت در شورای داورى
نسبت اسامی انتخاب كنندگان تمدد خواهد شد.

د - ماده ۱۲ شرح زیر اصلاح میشود:

ماده ۱۲ - شورای داورى بکلیه امور مذکور در
مواد ۱۵ و ۱۴ این قانون در صورتی رسیدگی مینماید كه:

- ۱ - خواننده دعوى در حوزه شورای داورى ساكن
بده یا اشتغال بنكاری داشته باشد.
- ۲ - جرم در حوزه شورای داورى واقع شده باشد.
- ۳ - در موضوع خسارات وارده بغير منقول و با مطالبه
حق كسب و بیشه دعوى در شورای داورى محل وقوع مال
غير منقول اقامه میشود هر چند خواهان یا خواننده مقیم
حوزه های دیگر باشند.

۵ - ماده ۱۴ بشرح زیر اصلاح میشود:
ماده ۱۴ - صلاحیت شورای داورى در امور مدنی
منحصر بموارد زیر است:

۱ - شكایت از كسبه و پیشهوران در مورد کالا یا
خدمت موضوع معامله در صورتی كه موضوع اختلاف
بیش از بیست هزار ریال نباشد.

۲ - خسارات وارده بوسایل نقلیه در تصادفات
رانندگی و همچنین خسارات وارده به اموال غیر منقول
در صورتی كه میزان خسارت مورد ادعا بیش از بیست
هزار ریال نباشد.

۳ - سایر اختلافات مالی در صورتیکه بیش از بیست
هزار ریال نباشد باستثنای اختلافاتی كه موضوع آن مال
غیر منقول باشد كه بهر حال از صلاحیت شورای داورى
خارج است.

۴ - اختلافات مربوط بحق كسب و پیشه در صورتیکه
میزان آن از پنجاه هزار ریال تجاوز ننماید.

۵ - رسیدگی بدعوى اعسار در مورد محكوم به
و تقسیط آن در صورتیکه شورای داورى به اصل دعوى
رسیدگی کرده باشد.

۶ - رسیدگی بدعوى ضرر و زیان ناشی از جرم در
مورد جرائمی كه در صلاحیت شورای داورى بوده و از
پنجاه هزار ریال تجاوز ننماید و ضمن رسیدگی بامر
کیفری مطالبه شده باشد اقامه دعوى در این مورد در شورای
داورى محل وقوع جرم بعمل خواهد آمد.

تبصره ۱ - در رسیدگی به اختلافات مالی و همچنین
مطالبه حق كسب و بیشه موضوع شق ۳ و ۴ این ماده در
صورت تراضی كبتی طرفین رعایت حد نصاب نخواهد شد.

تبصره ۲ - دبیرخانه شوراهای داورى هم میتواند
بازریافت هزینه قانونی موضوع ماده ۶۹۱ آئین دادرسی
مدنی بیاخذ دادگاه بخش مطابقت زو نوشت اسناد را با
اصل سند (موضوع ماده ۷۴ آئین دادرسی مدنی)
گواهی نماید.

وجه حاصل از این محل بحساب درآمد عمومی
کشور منظور خواهد شد

و - ماده ۱۵ بشرح زیر اصلاح میشود:

ماده ۱۵ - در امور کیفری شورای داورى بکلیه جرایم خلافی و جنحه هائیکه مجازات آن بیش از دو ماه حبس تأدیبی یا بیست هزار ریال جزای نقدی یا هر دو مجازات نباشد رسیدگی میکنند در شهرهائیکه قانون اختیار افسران شهر بانی در وصول جرایم را نندگی مصوب سال ۱۳۳۹ اجراء میشود رسیدگی بتخلف از مقررات راهنمایی و رانندگی در صلاحیت شورای داورى نیست.

تبصره ۱ - در نقاطیکه وزارت دادگستری مصلحت بداند، شورای داورى بجرائم مذکور در قانون مجازات گران فرودشان مصوب سال ۱۳۲۲ رسیدگی خواهد کرد. در مورد مذکور چنانچه شورای داورى مجازاتی بیش از دو ماه حبس تأدیبی تعیین نماید و یا بتعطیل محل کسب حکم صادر شد تصمیم مزبور ظرف ده روز قابل شکایت پژوهشی در دادگاه شهرستان خواهد بود و حکم دادگاه شهرستان در این خصوص قطعی و قابل اجراء است.

تبصره ۲ - چنانچه متهم علاوه بر جرائمیکه در صلاحیت شورای داورى است بارتکاب جرائم دیگری نیز متهم باشد بکلیه جرایم وی در مراجع صالح دادگستری رسیدگی خواهد شد.

ز - ماده ۱۸ بشرح زیر اصلاح میشود:

ماده ۱۸ - در صورتیکه مشاور تصمیم شورای داورى را از جهت صلاحیت و مقررات مذکور در این قانون صحیح تشخیص دهد تصمیم مزبور قطعی است.

مشاور دستور اجراء تصمیم شوری را ظرف پنج روز بمتصدی دفتر دادگاه محل باهر يك از اعضای دبیر خانه شورای داورى خواهد داد.

عملیات اجرائی در امور مدنی تابع تشریفات اجراء احکام نخواهد بود.

وزارت دادگستری ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون آئیننامه طرز اجراء احکام مزبور را تنظیم و تصویب خواهد کرد.

در امور کیفری مأمورین انتظامی مجری احکام شورا خواهند بود و در مورد اجراء احکام مدنی نیز بتقاضای مأمور اجراء کمکهای لازم بعمل خواهند آورد و در سایر موارد دستور شوری را بموقع اجراء خواهند گذاشت.

در صورتیکه مشاور تشخیص دهد که در رسیدگی مقررات این قانون رعایت نشده پرونده را برای رسیدگی بمرجع صلاحیت داردادگستری ارسال خواهد داشت.

تصمیمات شورای داورى در مورد دعاوی مالی که خواسته آن بیش از بیست هزار ریال باشد در دادگاه شهرستانیکه شورای داورى در حوزه آن واقع است فقط قابل پژوهش خواهد بود و احکام پژوهشی دادگاه شهرستان و تصمیمات شوری در مورد دعاوی مدنی که بر اساس سازش طرفین دعوی اتخاذ میشود قطعی و قابل اجراء است. مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر وفا.

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ آقای یزشکپور بفرمائید.

یزشکپور - همکاران گرامی، شورای داورى بدنابل برنامهای که برای حل اختلافاتی که میان مردم هست و آنچه جنبه ماهوی ندارد که ایجاب بکنند دادگاهها و مراجع قضائی به آن موارد رسیدگی بکنند تشکیل شده است البته در مورد شورای داورى اصولاً و شوراهای داورى مسائلی هست که من در جلسات متعدد کمیسیون بویژه در آن وقتی که جناب پرتو معاونت پارلمانی وزارت دادگستری را داشتند در میان گذاشتم و بتفصیل صحبت کردم بطور کلی این اشاره را میکنم که واقعاً وزارت دادگستری نسبت بموضوع شوراهای داورى و نحوه کار شوراهای داورى و جلب علاقه مردم بکار شوراهای داورى و بخصوص دقت در مورد تشکیل شوراهای داورى بر طبق موازین و مقررات بنحوی که واقعاً منتخبین مورد اعتقاد مردم باشند دقت و نظارت خاصی را معمول میدارد من در این خصوص عرض میکنم که بنظر من کار، خانههای انصاف تاکنون بسیار رضایتبخش بوده (صحیح است) ولی کار شوراهای داورى آنطور که باید و شاید رضایتبخش نبوده خانههای انصاف در دورترین روستاها که تشکیل شده است واقعاً مظهر آن تحولی که در نحوه دادرسی و برای تسریع دادرسی و برای حل اختلافات تودههای مردمی که در روستاها هستند صورت گرفت همان خانههای انصاف است و اینها بطور مؤثر و بطور رضایتبخش کارهای خودشان را انجام دادند و واقعاً آن توجه و اعتقادی را که باید روستائیان داشته

باشند به خانههای انصاف جلب و معطوف شد ولی در مورد شوراهای داورى با آن کوشش لازم صورت نگرفت برای اینکه تفهیم بشود برای مردم که شوراهای داورى چه اهمیتی در وضع آنها و امور و ارتباطات آنها دارد و بآهبر کیفیتی هست واقعاً آن دقت لازم صورت نگرفت که شوراهای داورى به آن وضعی که خانههای انصاف تشکیل شد بوجود بیاید من وقتی که گزارش این انتخابات شوراهای داورى را در روزنامهها میخواندم واقعاً متأسف میشدم برای اینکه چرا شوراهای داورى که باختلافات مردم تا حد زیادی رسیدگی خواهند کرد به این کیفیت و باین تعداد آراء کمی باید افراد این شوراهای داورى انتخاب شوند در مورد شورای داورى تجربش بسا دم هست گزارشی که خبرنگاران در روزنامهها منعکس کرده بودند نفر اول یعنی کسیکه بیشترین رأی را در شورای داورى تجربش داشت مثل اینکه ۱۱۰ یا ۱۱۵ رأی بود و واقعاً نمیتواند يك چنین شورای داورى آن ریشههای نفوذی لازم را در میان مردم داشته باشد درست است که بر حسب مقررات و موازین قانونی اینها رأی خواهند داد و بر حسب این موازین قانونی هم رأی اینها لازم الاجرا خواهد بود بکیفیتی که در قانون پیش بینی شده ولی بهر حال هر نوع مرجع داورى و رسیدگی کننده باید بکیفیتی باشد که مردم آنرا بشناسند و به آن اعتقاد داشته باشند و بر موازین و نحوه رسیدگی آنها آگاهی لازم را داشته باشند در مورد شوراهای داورى این کار صورت نگرفته است و بطور قطع میبایست وزارت دادگستری توجه خاصی بساین مسئله معطوف بدارد و اهمیت کار شوراهای داورى را برای مردم روشن بکند و وقتی این مسأله برای آنها روشن شد در نتیجه عواملی که بتوانند مؤثر باشند و مفید باشند برای اجراء این قانون در این امر دخالت نکنند و نظر مقنن تأمین بشود با توجه باین مسأله و موازین کلی است که واقعاً این شوراهای داورى باید صرفاً بآن مسائل و موارد رسیدگی بکنند که در آن درجه از اهمیت نیست که المزاماً میبایست دادگاهها و مراجع قضائی بآن موارد رسیدگی بکنند خوشبختانه وقتی در این لایحه اصلاحی حتی رسیدگی بموارد اختلافات خانوادگی پیش

بینی شده بود که در صلاحیت شوراهای داورى باشد بنده پیشنهاد حذف دام باین نکته توجه شد پس از بررسیهایی حذف شد اما يك قسمتی دیگر در اینجا هست که من قبلاً پیشنهاد حذف داده بودم متأسفانه مورد قبول کمیسیون قرار نگرفته است و آن تبصره ۱ ماده ۱۵ است بموجب تبصره يك ماده ۱۵ شوراهای داورى این صلاحیت داده شده است در مواردی که البته وزارت دادگستری مصاحت و لازم بداندولی بهر حال وقتی لازم بداند وزارت دادگستری و اعلام بکنند بآن شورای داورى بموجب این تبصره صلاحیت داده شده است که بتواند مجازاتهای حبسی بیش از دو ماه تعیین بکنند و من این را منطبق با اصول و موازین نمیدانم خاصه اینکه در ماده ۱۵ بهمین مسئله تصریح شده یعنی این اصل مورد قبول وزارت دادگستری و لایحه قرار گرفته است که شوراهای داورى بهیچوجه نتوانند بیش از دو ماه حبس که قابل اشیاع و خربداری هست حکم بدهند اما تبصره يك این اصل را از بین برده است و شوراهای داورى این اجازه را داده است که به بیش از دو ماه حبس حکم بدهند و این با موازین کلی و اصول دادرسی تطبیق نمیکند بهر حال این شوراهای داورى از کسانی تشکیل میشوند که اطلاعات لازم و تحصیلات لازم و تجارب لازم نسبت بمسائل قضائی و حقوقی ندارند ما بسادگی ذکر میکنیم بیش از دو ماه حبس ولی بیش از دو ماه حبس یعنی چه؟ یعنی اگر مجازات کسی شد ۶۱ روز حبس، آقا باین این دارای يك مجازاتهای تبعی است چنین کسی از حقوق اجتماعی محروم میشود چنین کسی نمیتواند رأی بدهد چنین کسی نمیتواند مستخدم سازمانهای دولتی بشود و در سازمانهای دولتی مشغول بکار بشود و قتیکه ما اینجا نوسشیم بیش از دو ماه بتواند شوراهای داورى رأی بدهند شوراهای داورى که از کسبه و از افراد غیر متخصص تشکیل میشوند اینها نمیتوانند بنشینند و در مورد مسائل کیفری آنهم هنگامیکه بیش از ۲ ماه حبس را ایجاب میکنند رأی بدهند يك چنین موردی با اصول کلی و با مواردی که واقعاً مقاصد تحولات اجتماعی است بنده فکر نمیکم که تطبیق بکند بهر حال قوانین و مقررات باید بطوری باشد که حیثیت اشخاص، سرنوشت اشخاص را بدست مراجع

و اصلاح اشخاص ذصلاح و اشخاص مطلع بسیار در شمار نظر بگیرد آن کسیکه بهر کیفیت حالا کسبه است پیشه‌ور است فرق نمیکند آیا واقعاً ما میتوانیم قبول بکنیم که وضع اشخاص دیگر را مورد رسیدگی قرار بدهند و مسائلی را که بتوان آنها را به آنها منسوب میکنند در مراجع غیر ذصلاح در مراجعی که عناصر آن مراجع افراد آن مراجع، دارای تجربه لازم، اطلاعات لازم و تجویلات لازم هستند و بعد برای آنها تعیین مجازاتهای بیش از ۲ ماه شود و آنها این مجازاتهای تبعی را بناچار متحمل بشوند و نکته دیگر بر اساس اصول کلی آئین دادرسی کیفری مرجع رسیدگی استیفا برای یک چنین جنجهائی دادگاه استان است محکمه استیفا است در نتیجه این تبصره اینجا آمده و این اصل کلی رسیدگی کیفری را از بین برده و مرجع رسیدگی یک چنین جنجهائی را دادگاه شهرستان قرار داده و به این کیفیت بموجب این تبصره هم اصول کلی از نظر مجازات و تعیین مجازات و هم اصول کلی از نظر نحوه رسیدگی و آئین رسیدگی نقض شده است و این درست نیست و یک چنین تبصره‌ای را من نه از نظر مملکتی مصلحت میدانم و نه از نظر وضع کار شوراهای داورى و نه از نظر اصول کلی قوانین جزائی و اصول کلی رسیدگی کیفری این مسائل را من در کمیسیون هم عرض کردم بنابر این به این جهات و به این دلایل خاصه اینکه ما می بینیم بموجب همین تبصره فرض آنکه يك اطلاعات فرضی هم وجود داشته باشد به آن حدی نیست که ایجاب بکند آن اصول کلی را مانده بگیریم که ما اینکه در همین تبصره گفته‌اند که در هر کجا که وزارت دادگستری صلاح و مقتضی بداند بنابر این مشخص است و روشن است که این يك مشکل کلی نیست يك ابتلاء کلی نیست شاید يك مورد استثنائی باشد که بنظر وزارت دادگستری رسیده است بخاطر این موارد استثنائی ما نباید يك چنین نقض اصولی را در لایحه پیش‌بینی بکنیم البته جناب آقای معاون وزارت دادگستری، جناب آقای پرتو و همکاران گرامی که در کمیسیون تشریف داشتند از فضات با سابقه هستند از وکلای باسواد هستند به این موارد اصول عنایت دارند

و بار دیگر نظرشان را بخصوص باین نکته جلب میکنم که با این تبصره اصل کلی را که باید هر قانونی منطبق با آن باشد بر این که رسیدگی به جنجه‌ها به این کیفیت مرجع رسیدگی باید در محکمه استان باشد در محکمه استیفا باشد، ما اینجا ندیده گرفتیم باید بحیثیت کسان و اشخاصی که ممکنست در آینده شوراهای داورى نسبت با آنها احکامی بیش از دو ماه مجازات حبس صادر بکنند توجه بکنیم و این تبصره را برداریم و لایحه را کامل بکنیم و رفع این منقض را بکنیم باین مناسبت است که پیشنهاد حذفی را که در کمیسیون کردم مجدداً تقدیم ریاست مجلس شورای ملی میکنم و امیدوارم مقام محترم معاونت دادگستری بخاطر حفظ اصول باین پیشنهاد من موافقت فرمایند.

رئیس - نظر دیگری در ماده واحده نیست ؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد آقای یزشکیور مطرح است، قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میگردد تبصره ۱ ماده ۱۵ حذف گردد.

با احترام - یزشکیور

رئیس - آقای صادق احمدی فرمائید.

صادق احمدی (معاون وزارت دادگستری) - با اجازه مقام محترم ریاست و نمایندگان محترم، بنده سهم خودم از فرمایشات متین جناب آقای یزشکیور استفاده کردم و واقعاً فرمایشات ایشان برای بنده آموزنده بود و يك نکته‌ای را بایستی برای استحضار نمایندگان محترم عرض کنم و آن این است که جناب یزشکیور در مقدمه فرمایشاتشان راجع به نحوه اقدام وزارت دادگستری در مورد تشکیل شوراهای داورى مطالبی بیان فرمودند در عین حال راجع بخانه‌های انصاف تعریف فرمودند که وزارت دادگستری در مورد تشکیل خانه‌های انصاف اقدامش درست بوده بنده ضمن تشکر نسبت به قسمت اول در مورد خانه‌های انصاف در

مورد شوراهای داورى هم باید عرض کنم اینکار بهر حال که تازه‌ای است که تازه شروع شده است هنوز مردم تصور که باید و شاید بوظایف این شوراهای داورى و بوضع خودشان برای شرکت در انتخاب اعضای این شوراهای استثنائی ندارند ما امیدوار هستیم که در دوره‌های بعد مردم بیشتر استقبال بکنند البته جناب یزشکیور اطلاع دارند مردم را بزور نمیشود پای صندوقها آورد تصور که وزارت دادگستری در حدود امکاناتش بود و در حدود امکاناتش مقررات مربوط بشوراهای داورى را برای اطلاع عموم منتشر کرد و جلساتی تشکیل داد، بحث کرد گفتگو و سخنرانی کرد تا آنجا که امکان داشت در حوزه‌های مختلف و در جاهای مختلف آنطور که باید و شاید راجع به این امر تبلیغ شد و خوشبختانه بگه‌ای نسبتاً قابل توجه شرکت کردند البته بنده امیدوار هستم در دوره‌های بعد این عده بیشتر بشود و حتماً خواهد شد و لاجون دوره اول ترموده است هنوز خیلی‌ها بنظر زکار این شوراهای استثنائی نباشند، علاقه نداشتند، جناب یزشکیور میدانند که ما مردم يك قدری در کارهای اجتماعی میشود گفت شنکین هستیم بیشتر باید مسئله را تبلیغ کرد و امیدوار هستیم در دوره‌های آینده این نقیصه که بنظر ایشان رسیده است رفع شود ولی در مورد این تبصره بنده میخواهم این توضیحات را مخصوصاً تقاضا کنم جناب یزشکیور توجه فرمایند آنچه در این تبصره استثناء بر اصل شده است شکایت از گرفتار روشی است جناب یزشکیور ملاحظه فرمائید این مسئله گرفتار روشی يك جرمی نیست که همیشه مورد رسیدگی باشد معمولاً در مواردی گاهی به مناسبتی راجع به بعضی از اجناس يك تعدیاتی میشود نسبت بخریداران از طرف فروشندگان که ضروری است يك قدری سختگیری بیشتری بشود و متخلفین تحت تعقیب قرار بگیرند و جلوگیری بشود از اینکه دیگران تاسی بکنند و در این موارد بنده فکر میکنم که اهالی آن محل و متخلفین آن اهالی که همین شوراهای داورى باشند از همه صلاحیتشان بیشتر است برای شخص متخلف کاسب محل و قتیکه يك بقال يك نانوا يك قصابی باین عنوان تحت تعقیب قرار میگیرد که اجحاف میکنند نسبت بمردم

بنده فکر میکنم این خود مردم هستند که باید نسبت بعمل این بقال، قصاب و نانوا بهتر از خود دادگستری حتماً میتواند قضاوت بکنند شوراهای داورى نمایندگان خود مردم هستند در آنجا شکایت میشود مسئله را آنجا مطرح میکنند که مثلاً این قصاب گران فروشی کرده است قضاوت میکنند و حکم مقتضی صادر میکنند اگر احیاناً در يك مورد هم حکمی که صادر شد و بیش از دو ماه و يك روز بود که اثرات جزائی دارد این حکم قطعیت ندارد قابلیت اجرا ندارد باید برود در دادگاه شهرستان رسیدگی بشود اگر دادگاه شهرستان صحت گذاشت دفاع و مدافعات طرف را شنید و گفت حکم درست است حکم اجرا میشود والا حکم شکسته میشود و هیچ جای نگرانی نیست و بزعم بنده در این مورد هیچ جای ناراحتی نیست قید دیگری که در این ماده شده است و ملاحظه فرمودید این است که هر کجا که وزارت دادگستری صلاح بداند یعنی تشخیص داد که واقعاً در این منطقه يك شورای داورى قوی هست که میتواند باین نوع شکایات رسیدگی کند در این صورت اجازه میدهد که آن شورای داورى رسیدگی نماید والا الزامی ندارد باینکه هر شورای داورى که تشکیل شد این صلاحیت را داشته باشد این موضوعی است که توضیح عرض کردم و استدعا میکنم جناب آقای یزشکیور پیشنهادشان را مسترد فرمایند چون بهر حال تشکیل شورای داورى فلسفه اصلی اش اینست که بکار مردم خود مردم رسیدگی بکنند و بار دادگستری سبک بشود محققاً همه مردم فرمایشات شاهنشاه آریامهر را در کتاب انقلاب سفید بکرات قرائت نموده‌اند ایشان اساساً فلسفه تشکیل خانه‌های انصاف و تشکیل شورای داورى را در درجه اول همانطور که فرموده اند سبک کردن بار عدلیه بوده است و واگذار کردن کار مردم بخود مردم در حدود مقدرات اینهم ملاحظه فرمودید که نوشته شده است در هر کجا که وزارت دادگستری صلاح بداند به تشکیل شوراهای داورى اقدام میکنند و بکارهای مردم رسیدگی میشود در صورتیکه از تبصره ۱ ماده ۱۵ استفاده بکنند و رأی صادر بکنند این پیشنهاد برود در محکمه بالاتر و رسیدگی بشود بعرض دیگری بخارم

رئیس - آقای پزشکپور متقاعد شدید؟ (پزشکپور - خیر) نظر دیگری نیست؟ آقای فخر طباطبائی مخالفید یا موافق؟

فخر طباطبائی - بایستهم آقاى پزشکپور موافقم.

رئیس - بفرمائید.

فخر طباطبائی - عرض کنم مطلبی که بنده

میخواستم در موافقت با پیشنهاد همکار عزیزم جناب آقای پزشکپور، مقدمتاً عرض کنم این است که تفاوتی هست بین شورای داورى و خانه های انصاف البته هر دو از لوايح بسیار خوب و مفید هست ولى ضرورتیکه خانه های انصاف را بوجود آورد. آن ضرورت نسبت بشورای داورى موجود نیست خانه های انصاف وضعی داشت که دادگستری را به اقصی نقاط مملکت برد و گسترش داد و قانون را احساس میکردیم که از قلوب مردم الهام گرفته بودولى برای شورای داورى ولزومش نقض تشکیلاتی و عوامل انسانی دستگاههای دادگستری بود، چه از لحاظ کارمندان قضائى و چه از لحاظ نقص ادارات و مسئولین دادگستری و بسا تشکیلی شورای داورى در واقع خواستند که وزارت دادگستری يك قسمت از کار خودش را بسکتر بکند بنابر این فرقی هست بین این دو ضرورتیکه خانه های انصاف را بوجود آورده است و يك ضرورت باطنی قوی که از دل مردم کشاورز و مردمیکه از شهرها دور بودند و دسترسی نداشتند الیهام گرفت و يك ضرورت دیگر که بموجب آن دستگاه دادگستری نمیتوانست با توجه به گسترش مملکت و تشکیلات مملکت این دستگاه توسعه پیدا نکند و این يك حقیقتی است که قطعاً جناب آقای صادق احمدی که خودشان که از تمام این واحدهای قضائى کارشان را شروع کرده اند و بالا آمده اند باین حقیقت واقف هستند بنده استدعايم این است که يك وضعیتی ایجاد کنید که تشکیلات دادگستری در شهرستانها در مرکز و هم در اقصا تشکیلات صحیح و بدرد مردم بخورد و جوابگو باشد شاد در هر شهرستانی بادستان ندارد بديافاضی ندارد و یا باز پرس ندارد و باین کیفیت میخواهید صلاحیت شورای داورى اجتناباً امکان الایرید که بجز این موضوعات کیفرى مردم رسیدگی نکنند و حال اینکه مسائل کیفرى مسائلى است

که با حیثیت مردم بستگی دادید و محتاج باینستکه واقفان کشور بعد کافى قضائى داشته باشد و قضات بالاخره محکمه انتظامی دارند و نمیتوانند از يك حدودى خارج بشوند اینستکه مسائل کیفرى را بهتر است خود دستگاه قضائى رویش نظر بدهد و اگر واقفان از نظر عوامل قضائى شما کمبود دارید این را باید در هیأت دولت مطرح بکنید و این مسئلهای است که مملکت میخواهد که عدلیه باین کیفیت باشد و هر روز قانونی بمجلس نیاید که يك مقدار مجازات همراه داشته و آدمش را هم ندهند بعدلیه و بخواهند که يك شهرستانى را با اینهمه مراجعات و احتیاجى که به قضات داریم با سه نفر قاضى جواب اینهمه احتیاجات را بدهند و با بدباین مسئله توجه شود و به پیشنهاد جناب آقای پزشکپور توجه گردد (احسنت).

رئیس - آقای دکتر وفا بفرمائید.

دکتر وفا (مخبر کمیسیون دادگستری) - با کسب اجازه از مقام محترم ریاست و همکاران ارجمند عرض کنم که بنده از فرمایشات جناب پزشکپور و جناب فخر طباطبائی استفاده کردم و فکر میکردم توضیحاتیکه جناب آقای صادق احمدی معاون محترم وزارت دادگستری اینجا بعرض رساندند قانع کننده بود و جناب آقای پزشکپور که وکیل دادگستری و همکار بنده هستند قانع شده باشند زیرا خود فلسفه وجودی این قانون شوراهاى داورى يك استثنائى است بر اصل کلی يعنى يك عمومى ما داشته ایم و این لایحه يك مخصوصی است و این ماده ۱۵ يك حکمى را وضع میکند که خودش در عین اینکه استثناء يك اصلی است تبصره يك ماده ۱۵ هم استثنائى است بر این عموومات که در ماده ۱۵ وضع شده است بنده جناب آقای پزشکپور و جناب آقای فخر طباطبائی درست برخلاف نظر جناب عالی به رأى العین دیده ام و شاهد و ناظر بوده ام در شهرستان زنجان به شهادت همکاران عزیز نمایندگان محترم زنجان مادر آنجا رفتیم دیدیم در ظرف يكسال شورای داورى بکارهاى رسیدگی کرده و حل و فصل نموده بود که اگر این مردم بیچاره سالها و ماهها در کربندىهای دادگستری بدوند انجام نمیکرد که شماره این پرونده ها به ۲۴۰ الی ۲۷۰ شماره در ماه رسیدگی

بود عمق اینکار يعنى نتیجه و زلزلهای این در نظر است نمایندگان آن بخواهیم بگوئیم يك شورای داورى ممکن است يك حکم کیفرى صادر کند که بیش از دو ماه باشد و در صلاحیتش نیست خوب خیلی از چیزها را صلاحیتشان را انصوب کردیم در همان تبصره يك اگر درست دقت فرموده باشند سه شرط سه قید دارد بند اولش این است که اگر وزارت دادگستری صلاح بداند يعنى وزارت دادگستری عنادى نامردم ندارد در هر شهرستان چنانچه صلاحیت و موقعیت علمى و اخلاقى و وجدانى اعضاى شورای داورى را در نظر بگیرند چنانچه صلاح دانست اجازه خواهد داد قید دوم اینست که اگر مجازاتى بیش از دو ماه شورا رأى بدهد این دلیل بر آن نیست که تمام آرائى که صادر خواهد کرد بیش از دو ماه خواهد بود اگر در يك موردی استثناء بیش از دو ماه رأى داد قید سوم برخلاف نظر استاد خودم جناب آقای فخر طباطبائی که فکر میکنند که اگر کسی را به چهار ماه محکوم کردند این يك امر کیفرى است و این آثار ترمیمی دارد که سابقه سوئى هم بر او خواهد بود ولى این کار در مراجع بالاترى که آن عبارتست از مرحله استینافى و پژوهشى است رسیدگی خواهد شد جناب آقای پزشکپور ماهیت دادگاه استان و شهرستان از نظر نحوه رسیدگی بنظر من یکى است يعنى دادگاه استان مرحله دوم رسیدگی مرحله استینافى و پژوهشى نیست به مواردی است و دادگاه شهرستان هم همین کیفیت را و همین صلاحیت را داردمنتها نیست به مواردی این تری پژوهشاً و استینافاً رسیدگی میکند دیگر بگرانی ندارد اگر قاضى دید که نسبت به مواردی اجحافى شده است برخلاف موازین حقوقى حکمى صادر شده است همانطور که جناب آقای صادق احمدی فرمودند صد درصد شکسته خواهد شد چون اصل بر صحت و براءت است و بنده عرض میکنم خود این قانون یکى از اصول منشور انقلاب است برای اینکه کار مردم بدست مردم باشد برای اینکه از تشریفات زائد دادگستری خلاص بشوند و تظلمات کم بشود و همانطور که خواسته شاهنشاه پرامهرز رهبر عالیقدر ما است بهمین دلیل با توجه با اینکه خود این لایحه اصلاح بعضى از مواد قانون تشکيل

شورای داورى را در بردارد نتیجه اى است که عملاً و برأى العین دادگستری از این روش دیده است به این دلیل و این استدلال و استناد آمده اند صلاحیت را کمی بیشتر کرده اند در ماده ۱۴ ملاحظه بفرمائید در مورد اختلافات مربوط به حق کسب و پیشه در صورتیکه میزان آن از پنجاه هزار ریال تجاوز ننماید يعنى تا ۵۰۰۰۰۰۰ ریال صلاحیت شورای داورى را بالا بردیم چرا؟ باینکه بنده معتقدم و اطمنان دارم که يك اختلاف سر قفلى بین دو نفر مالک و مستأجر بازار را اهل بازار و کسبه محل بهتر از يك قاضى میتوانند حل کنند همانطور که فرمودید این اختلاف را اهل محل بهتر از لیسانسیه هاى که دو سال است از دانشگاه بیرون آمده میتوانند حل کنند بهمین دلیل در بند ۱۴ ماده ۱۴ باز رسیدگی بدعوى ضرر و زیان ناشى از جرم را تا ۵۰ هزار ریال بالا بردیم تمام اینها را جناب آقای پزشکپور و جناب آقای فخر طباطبائی که هر دو استاد بنده هستند توجه دارند اگر جناب عالی مقایسه میفرمائید استدلال میفرمائید که باید دادگستری را توسعه بدهیم آن يك موضوعى است که فکر نمیکند که دولت چنین نظرى نداشته باشد و با اگر بتوانند نخواهد چنین کاری بکند این قیاس مع الفارق است بقول فقها بنظر بنده اگر دادگستری کامل کامل نیست دلیل بر این نیست که از شورای داورى که نتیجه خوب می بینیم صلاحیتش را بالا نبریم این نظر بنده است اما همینطور که عرض کردم تبصره سه هیچ ناراحتى و گرفتارى ندارد نباید ترسید چون سه قید و شرط در آن هست و استثنائى است بر اصل کلی که در ماده ۱۵ آمده تا این قانون اساساً استثنائى است بر اصل کلی که همه قبول داریم پس واقع بین باشید و اجازه بدهید بهمین صورت تصویب بشود در خود ماده هم معلوم است عرض کردم موقعیکه صلاحیت بداند (دکتر بزدان بنام - محدود به گران فروشى است) این توضیح واضحات است و این را دیگر لازم ندیدم توضیح بدهم و این معلوم است تشکر میکنم از لطفی که برای شنیدن عراض بنده فرمودید.

رئیس - آقای پزشکپور متقاعد شدید؟

پزشکپور - خیر، رأى بگیرید.

رئیس - بیست و نهمین بار آقای پروین کپور رئیس میگیریم خانها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند چند نفری بر خاستند تصویب نشد حالا نسبت بماده واحده رای میگیریم خاتمها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر بر خاستند) تصویب شد لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود.

۱۰ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون بودجه راجع به متمم بودجه سال ۱۳۴۷ کل کشور و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش کمیسیونها راجع به متمم بودجه سال ۱۳۴۷ کل کشور مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی

لایحه متمم بودجه سال ۱۳۴۷ کل کشور که گزارش آن بشماره ۶۱۶ چاپ و در تاریخ سوم دیماه ۱۳۴۷ در مجلس شورای ملی شور آن خاتمه یافته و برای نظر مشورتی در بعضی موارد و نظرات تصویبی در پاره‌ای از مواد به مجلس محترم سنا ارسال گردیده بود و از طرف مجلس سنا اصلاحات و اضافاتی در آن بعمل آمده در تاریخ پنجم بهمن ماه ۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت در کمیسیون بودجه مورد رسیدگی قرار گرفت و اینک گزارش مربوط باستحضار مجلس شورای ملی میرسد:

الف - اصلاحاتی که مورد تصویب قرار گرفته است

۱ - افزایش مجموع اعتبارات از مبلغ ۳۵۹۱۵۲۸۰۰۰ ریال به مبلغ ۳۶۱۷۵۲۸۰۰۰ ریال این افزایش در نتیجه تأمین اعتباری بمبلغ ۲۶۰۰۰۰۰۰ ریال جهت پرداخت تعهدات و تجهیزات کاخ مجلس سنا که در جداول پیوست لایحه متمم بودجه زیر ردیف ۱۰۵/۲ درج گردیده بوجود آمده است.

۲ - اصلاحات عبارتی در تبصره های ۷ و ۸ و ۱۵.

۳ - اصلاح ماهوی تبصره ۱۶ بدون تغییر و مستزاد تبصره ۴ با تغییر کلمه «کک» به «عانه» در ردیف ۵۹۰۷ (هزینه‌های مرکز پهلوی دردانشگاه شیکاگو).

۲ - حذف تبصره ۱۷.

۵ - اعتبار ردیف ۱۰۵/۲ تحت عنوان تعهدات مجلس سنا بابت تکمیل و تجهیز کاخ سنا در جدول پیوست لایحه بمبلغ ۲۶۰۰۰۰۰۰ ریال.

۶ - اضافه کردن جمله «و تعهدات در ردیف ۱۱۲/۱ و تغییرات رقم مجموع اعتبارات بر حسب دستگاه و مواد هزینه مندرج در جدول پیوست لایحه ب - اصلاحات و تغییراتی که مورد تصویب کمیسیون قرار نگرفتند.

۱ - اصلاحات ماهوی در تبصره ۱۸ مصوبه مجلس شورای ملی که تبصره ۱۷ مصوبه مجلس سنا شده است.

۲ - اصلاح جمله (نخست وزیر) به (نخست وزیر) موضوع ردیف ۱۵۶ جدول پیوست لایحه.

ضمناً تبصره ۱۹ در مجلس سنا به لایحه متمم بودجه اضافه شده است که عیناً مورد تصویب کمیسیون قرار گرفت.

رئیس کمیسیون بودجه - سید محمد علی مرتضوی

لایحه قانون متمم بودجه سال ۱۳۴۷ کل کشور

ماده واحده - اجازه داده میشود از محل درآمد عمومی سال ۱۳۴۷ کل کشور مبلغ سده میلیارد دوشصده و هفتده میلیون و پانصد و بیست و هشت هزار ریال (۳۶۱۷۵۲۸۰۰۰) طبق جداول پیوست به اعتبار بودجه سال ۱۳۴۷ کل کشور اضافه و با رعایت مقررات و قوانین مربوط بمصرف برسد.

تبصره ۱ - بوزارت امور خارجه و وزارت کشور اجازه داده میشود فرش و سایر اشیاء تزئینی ایرانی مورد نیاز را در حدود اعتبار مصوب سال ۱۳۴۷ برای محل‌های پذیرائی خریداری نمایند.

تبصره ۲ - وزارت آموزش و پرورش مجاز است مبلغ ۲۷۰ میلیون ریال اعتبار ردیف ۵۱۱۱ را بابت تعهدات سال ۱۳۴۶ مصرف و به هزینه قطعی منظور نماید.

تبصره ۳ - اجازه داده میشود اعتبار موضوع ردیف ۵۹۱۳ به تشخیص نخست وزیر بمصرف رفاه اهالی جنوب شهر تهران برسد.

نحوه استفاده از اعتبار مذکور و مقررات هزینه آن از طرف هیأت وزیران تعیین خواهد شد.

تبصره ۴ - به ردیف ۳۳۰/۲ قسمت هزینه بودجه

تبصره ۹ - بوزارت دادگستری اجازه داده میشود سود سپرده ثابت دادگستری و ثبت کل اسناد و املاک را که نزد بانکهای مرکزی ایران و رهنی ایران میباشد بمصرف هزینه‌های مربوط به نگاهداری سفار و مجوزین و بیمارستان دادگستری برساند و از اول سال ۱۳۴۸ بتدریج سپرده‌های مذکور را به اسناد خزانه تبدیل و بهره آنرا برای هزینه‌های فوق مصرف نماید.

تبصره ۱۰ - بوزارت آموزش و پرورش اجازه داده میشود مفاد تبصره ۲۰ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۴۳ کل کشور را تا پایان سال ۱۳۵۰ اجرا کند.

ضمناً وزارت مذکور مجاز است که تا پایان سال ۱۳۵۰ از محل کمکها و وجوه جمع آوری شده و سایر اعتبارات مربوط ساختمان مناسبی (بترتیب مذکور در تبصره فوق) برای مدرسه ایرانیان در اسلامبول که زمین آن قبلاً خریداری شده است احداث نماید.

تبصره ۱۱ - اجازه داده میشود اسناد هزینه کلیه اعتباراتی که برای ساختمان یا تجهیزات خانه دانشجویان ایرانی در کوی دانشگاه پاریس حواله شده است یا میشود با گواهی سفیر شاهنشاه آریامهر در فرانسه و رایزن فرهنگی یا سرپرست دانشجویان ایران به هزینه قطعی منظور شود.

تبصره ۱۲ - الف - از اول اسفند ماه ۱۳۴۷ بحقوق بازنشستگی و وظیفه مستخدمینی که دارای پایه اداری غیر لیسانس بوده و تا آخر سال ۱۳۴۶ بازنشسته یا موظف شده‌اند و همچنین بحقوق وظیفه وراث ایندسته از مستخدمین که تا آخر سال ۱۳۴۶ فوت شده‌اند بیست درصد اضافه و از محل صندوق بازنشستگی پرداخت خواهد شد.

ب - در مورد مستخدمینی که دارای پایه اداری غیر لیسانس بوده و از اول سال ۱۳۴۷ در اجرای ماده ۱۳۳ قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵/۳/۳۱ در گروه ۲ جدول حقوق مندرج در قانون مزبور قرار گرفته‌اند در صورتیکه از تاریخ ۱/۱/۱۳۴۷ تا قبل از اجرای ماده ۳۰ قانون استخدام کشوری بازنشسته یا موظف شده‌باشند بحقوق بازنشستگی یا وظیفه و همچنین بمجموع حقوق وظیفه وراث ایندسته از مستخدمین از تاریخ بازنشستگی یا موظف شدن یا فوت ده درصد اضافه و از محل صندوق بازنشستگی پرداخت خواهد شد.

سال ۱۳۳۲ کل کشور (هزینه‌های مربوط به اعزام قهرمانان به المپیک ۱۹۶۸ مکزیک) و ردیف ۵۹۰۷ قسمت مزبور (هزینه‌های مرکز پهلوی دردانشگاه شیکاگو) کلمه «عانه» غلط میباشد.

تبصره‌هاییکه ناملفی نشده بقوت خود باقی است

تبصره ۵ - از تاریخ تصویب این قانون اداره امور بیوتات سلطنتی و نگاهداری و نظارت بر اموال آن بوزارت دربار شاهنشاهی تفویض میشود. مصرف اعتبارات اداره مذکور از اول سال ۱۳۴۸ از شمول مقررات قانون محاسبات عمومی مستثنی بوده و بموجب آئیننامه‌ای خواهد بود که تصویب وزارت دربار شاهنشاهی خواهد رسید.

تبصره ۶ - به اداره بیوتات سلطنتی اجازه داده میشود یک قطعه زمین بلاک شماره ۱/۲۸۸ واقع در بخش ۱۱ تهران و آب متعلق به آنرا از سازمان بیمه‌های اجتماعی بمبلغ چهل میلیون ریال خریداری کند. دولت مکلف است اعتبار پرداخت مبلغ مذکور را در سه قسط سالانه از اول سال ۱۳۴۸ در بودجه اداره مزبور بدارد کند.

تبصره ۷ - بوزارت امور خارجه اجازه داده میشود تا پایان سال ۱۳۵۰ مبلغ ۶۰۰ میلیون ریال بمنظور تهیه محل ملکی و ساختمان نمایندگی‌های سیاسی و کنسولی شاهنشاهی در خارج از کشور و یا تکمیل آنها و تا پایان سال ۱۳۴۸ مبلغ ۵۸ میلیون ریال بمنظور خرید وسایل مخابراتی و تجهیز و تکمیل اثاثه وزارت امور خارجه و نمایندگیهای سیاسی و کنسولی شاهنشاهی خارج از کشور از بانک مرکزی ایران بضمین وزارت دارائی وام دریافت کند و دولت مکلف است اعتبار بازپرداخت اصل و بهره آنرا که با توافق وزارت دارائی و بانک مرکزی تعیین خواهد شد در بودجه‌های سالانه در ده قسط از تاریخ استفاده منظور کند.

تبصره ۸ - بدولت اجازه داده میشود هزینه‌های مجامع بین المللی را که توسط سازمانهای دولتی و وابسته بدولت در کشور تشکیل میشود بوسیله سازمان ایرانی مجامع بین المللی انجام دهد و اسناد مربوط را طبق صورتحساب های سازمان مذکور به هزینه قطعی منظور نماید اسناد هزینه‌های مربوط بتشکیل مجامع فوق الذکر که تاکنون بوسیله سازمان مذکور انجام شده بشمول این تبصره میباشد.

در مورد مشمولین این بند در صورتیکه تاریخ بازنشستگی یا مؤلف شدن تفاوت قبل از اسفندماه ۱۳۴۷ باشد ماهه تفاوت از اول اسفند ماه ۱۳۴۷ پرداخت خواهد شد.

ج - حقوق بازنشستگی یا وظیفه در مورد مشمولین بند های الف و ب از ۱۱۴۰۰ ریال و در مورد حقوق وظیفه وراثت مجموعاً از نصف این مبلغ نباید تجاوز کند.

د - از اول اسفندماه ۱۳۴۷ ارقام مندرج در تبصره ۲۲ قانون بودجه سال ۱۳۴۶ تبصره ۱۷ قانون متمم بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور از سه هزار ریال سه هزار و ششصد ریال افزایش داده میشود.

مشمولین این بند از لحاظ پرداخت کشور بازنشستگی ما به التفاوت مشمول تبصره ۷۰ بودجه سال ۱۳۴۲ کل کشور نخواهند بود.

ه - دولت مکلف است درباره وراثت مستخدمین غیر رسمی وزارتخانهها و مؤسسات دولتی مشمول قانون استخدام کشوری مصوب ۳۱ خرداد ۱۳۳۵ که مورث آنان در تاریخ تصویب قانون مزبور بخدمت اشتغال داشته و قبل از اینکه وضع استخدامی آنان بر رسمی تبدیل گردد فوت شده باشند یا شوند حقوق وظیفه‌ای برابر نصف حقوق بازنشستگی که بر اساس یک چهارم آخرین حقوق دریافتی ضرب در سنوات خدمت تعیین خواهد شد برقرار کند و در صورتیکه این وظیفه از مبلغ سه هزار و ششصد ریال کمتر باشد تا مبلغ سه هزار و ششصد ریال افزایش دهد حقوق وظیفه‌ای که بموجب این بند تعیین میشود از تاریخ روز بعد از فوت مستخدم متوفی با رعایت ماده ۸۶ و مواد مربوط دیگر قانون استخدام کشوری از محل اعتبار صندوق بازنشستگی پرداخت خواهد شد.

تبصره ۱۴ - میزان صدور اسناد خزانه موضوع ماده ۲ قانون انتشار اسناد خزانه از مبلغ بیست میلیارد ریال مندرج در تبصره ۷ قانون متمم بودجه سال ۱۳۴۵ کل کشور بمبلغ سی میلیارد ریال افزایش داده میشود دولت مجاز است وام موضوع تبصره ۳۴ قانون بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور را از محل فروش اسناد خزانه پرداخت کند.

تبصره ۱۵ - بدولت اجازه داده میشود تفاوتی را که بر اثر تطبیق و تبدیلی وضع مستخدمین در اجرای مرحله

اول قانون استخدام کشوری از مزایای مستمر کبرویه حقوق آنان اضافه میشود از اعتبار ماده ۲ هزینه وزارتخانه و مؤسسه ذربط پرداخت کند.

تبصره ۱۵ - بوزارت دادگستری اجازه داده میشود مبلغی بعنوان فوق‌العاده مخصوص قضائی بموجب آئیننامه‌ای که از طرف وزارت مذکور تهیه و بتصویب کمیسیونهای استخدام و دادگستری مجلسین خواهد رسید در حدود اعتبار مصوب که ضمن بودجه وزارت دادگستری برای این منظور پیش بینی میشود پرداخت نماید.

تبصره ۱۶ - هر يك از وزارتخانهها و مؤسسات دولتی و وابسته بدولت میتوانند در دعاوی راجع بخود از کارمندانیکه از بودجه وزارتخانه یا مؤسسه مربوط حقوق دریافت میدارند بشرط داشتن حداقل پنج سال سابقه قضاوت یا وکالت دادگستری و عدم محرومیت از اشتغال به قضاوت یا وکالت همچنین از کارمندانیکه حد اقل ده سال سابقه تعقیب دعاوی دولت در مراجع قضائی دارند بعنوان نماینده قضائی در کلیه محاکم و مراحل قضائی استفاده نمایند.

تبصره ۱۷ - از اول سال ۱۳۴۷ ماخذ احتساب عوارض موضوع تبصره ۲۲ قانون متمم بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور در مورد وسائط نقلیه که وسیله اشخاص حقوقی وارد کشور میشود در صورتیکه طبق قانون از پرداخت تمام یا قسمتی از حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی معاف باشند عبارتست از بهای سیف و بعلاوه جمع هزینه‌هاییکه در پروانه گمرکی مربوط به آن منظور شده است. در صورت انتقال و خروج اینگونه وسائط نقلیه از مالکیت اشخاص حقوقی فوق الذکر عوارض مذکور بر ماخذ جمع بها و حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی که از طرف اداره گمرک در تاریخ انتقال تعیین میشود بعلاوه ۱۵٪ مجموع بها و حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی احتساب و چنانچه بیش از میزانی باشد که در موقع ورود بکشور دریافت گردیده ما به التفاوت باید وصول شود.

انتقال دهنده و انتقال گیرنده متضامناً مسئول تأدیه تفاوت عوارض خواهند بود.

تبصره ۱۸ - بوزارت آموزش و پرورش اجازه داده

میشود بکلیه کسانیکه در انجام امور امتحانات نهائی اعم از شاغل و غیر شاغل خدماتی انجام میدهند بر طبق آئین نامه‌ایکه با نظر وزارت دارائی بتصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید از محل اعتبار ماده ۱۰ بودجه مصوب وزارت آموزش و پرورش بعنوان حق الزحمه مبلغی پرداخت نماید.

تبصره ۱۹ - مالکین مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی که در اجرای مرحله دوم این قانون ملك خود را بر زمین مربوط اجاره داده و یا با استفاده از مقررات ماده ۱۷ آئین نامه اصلاحات ارضی مصوب کمیسیون خاص مشترك مجلسین واحد سهامی زراعی را تشکیل و سپس در اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی این قبیل املاک را بر زمین منتقل و باین خود وزارتین تقسیم نمایند میتوانند قبوض اقساطی دریافتی از زارعین را (در مواردیکه از شق تقسیم استفاده نموده و تمامی مطلق مشمول را بر زمین مربوط منتقل نموده اند) از بابت بدهیهای مالیاتی موقوفه اراضی مزروعی خود تا تاریخ تصویب این قانون باینها بوزارت دارائی تسلیم نمایند و علاوه بر این مالکین مذکور میتوانند برای پرداخت بدهی مالیاتی سالهای بعد خود نیز تمام یا قسمتی از قبوض اقساطی دریافتی مربوط بهرسال را از بابت بدهیهای مالیاتی همان سال بوزارت دارائی تسلیم نمایند.

گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه پنجم بهمن ماه ۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت لایحه متمم بودجه سال ۱۳۴۷ کل کشور را که در مجلس سنا اصلاحاتی در آن بعمل آمده بود تبصره‌های ۱۷ و ۱۹ مصوبه مجلس سنا را مورد رسیدگی قرار داد در مورد تبصره ۱۷ مصوبه قبلی مجلس شورای ملی و تبصره ۱۹ الحاقی مجلس سنا را تأیید و تصویب نمود. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - خسروی کردستانی

گزارش از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه پنجم بهمن ماه ۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت لایحه متمم بودجه سال ۱۳۴۷ را

که در مجلس سنا اصلاح شده بود مطرح و تبصره های ۱۶ و ۱۷ را مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاح عبارتی که در تبصره ۱۶ بعمل آورد مصوبه مجلس سنا را در این مورد تأیید کرد و با حذف تبصره ۱۷ مصوبه قبلی مجلس شورای ملی موافقت نمود. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر وفا

گزارش از کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی در جلسه پنجم بهمن ماه ۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت لایحه متمم بودجه سال ۱۳۴۷ کل کشور را که در مجلس سنا تبصره‌ای بعنوان تبصره ۱۹ بان اضافه گردیده بود مطرح نموده و تبصره ۱۹ مصوبه مجلس سنا را عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی -

مهندس اسدی سمیع

رئیس - راجع به اصلاحات مجلس سنا چون چند کلمه در کمیسیونها تغییر کرده است یکی در آخر تبصره ۴ کلمه که ک به اعانه تبدیل شده و در سطر چهارم تبصره ۱۶ کلمه کسانیکه بکارمندانیکه تبدیل شده اینها اصلاحات عبارتی است ولی در سطر دوم و پنجم تبصره ۱۷ کلمه حقیقی حذف شده آقای اهری ممکن است توضیحی راجع به این تبصره بفرماید؟

دکتر اسفندیاری - تبصره پیشنهادی مجلس سنا ۱۷

است که حذف شده.

اهری - عرض میکنم در مورد تبصره ۱۸ متمم بودجه سال ۴۷ در موقع طرح لایحه توضیحات مفصل بعرض نمایندگان محترم رسید و بنده دیگر خود را محتاج به توضیح نمیبینم در مورد شخص حقوقی که بتصویب مجلس شورای ملی رسید توضیحات زیادی بعرض رساندم ولی آنچه در مجلس سنا اضافه شده و اشکال کلی دارد یکی اشکالی است برای دولت که البته نماینده دولت توضیح خواهد داد که این عوارض در سال ۴۶ طبق تبصره ۲۲ متمم بودجه سال ۴۶ تصویب و وصول شده و در بودجه سال ۴۸ هم بمآخذ

همین درآمد رقمی منظور شده است بنابراین این بک پیشنه‌ای است که از درآمد دولت کم میشود و باید نماینده دولت در این مورد توضیح بدهد که قبول این پیشنهاد امکانش برای دولت وجود دارد یا ندارد ولی آنچه کمیسیون دارائی در مورد این تبصره اظهار نظر کرده اینست که بموجب تبصره ۲۲ متمم بودجه سال ۴۶ بک عوارضی دولت پیشنهاد کرده بمجلس و تصویب هم شده و کمیسیون دارائی که نماینده مجلس شورای ملی است عقیده دارد که نباید مالیاتها و عوارضی که وضع میشود باید در مورد عموم بک نبواخت و بدون تبعیض عمل بشود و این اضافه کردن شخص حقیقی را که اگر ما بگوئیم اشخاص حقیقی و حقوقی معاف هستند دیگر عوارض بده کی خواهد بود معلوم نیست بنابراین با اضافه کردن کلمه حقیقی بسا این استدلال کمیسیون دارائی و کمیسیون بودجه موافق نبوده و با احترامیکه بمصوبات مجلس سنا داریم مسلماً با توضیح و استدلالیکه ما داریم این استدلال ما را خواهد پذیرفت و ما همان مصوبه مجلس شورای ملی را مجدداً تأیید و گزارش را بعرض رساندم.

رئیس - بنابر این پیشنهاد این است که تبصره مصوبه مجلس شورای ملی بجای این تبصره قرار گیرد (صحیح است) آقای دکتر اسفندیاری جنابعالی مخالفید؟
دکتر اسفندیاری - بنده در مورد تبصره ۱۹۵ عرضی دارم.
رئیس - اجازه بفرمائید نسبت به این تبصره رأی بگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت بجای این تبصره همان تبصره مصوب مجلس شورای ملی قرار بگیرد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر بر خاستند) تصویب شد آقای دکتر اسفندیاری بفرمائید.

دکتر اسفندیاری - دو موضوع را من دیدم که مجلس سنا تغییر داده‌اند یکی در مورد تبصره ۱۶ فعلی است که بطور کلی در مجلس شورای ملی وقتی تصویب شد گفته بودیم بطور کلی بشرط داشتن لیسانس حقوق و یا سابقه قضاوت و یا وکالت دادگستری و عدم محرومیت از اشتغال به قضاوت یا وکالت بعنوان نماینده قضائی در کلیه محاکم و مراحل قضائی استفاده نمایند و در این مورد قید زمان نکرده بودیم که یکسال، دو سال، سه سال یا

فلا تقدیر سال سابقه این عمل را داشته باشد و این عمل را انجام بدهد در مجلس سنا متأسفانه کاری کردند که بک مقدمه از این دعوی از صورتی که ما خواستیم خارج شده و باختیار وکلای دادگستری و مشاورین قضائی وزارتخانه‌ها گذاشته شده و آن باین صورت اصلاح شده که حداقل ۵ سال سابقه قضاوت یا وکالت دادگستری و عدم محرومیت از اشتغال به قضاوت یا وکالت و همچنین از کارمندانی که حداقل ده سال سابقه تعقیب دعوی دولت در مراجع قضائی دارند بعنوان نماینده قضائی در کلیه محاکم و مراحل قضائی استفاده نمایند. در این تغییری که داده شده این قید زمانی که گذاشته شده نظری که دولت از آوردن این تبصره داشته از بین برده با قید ده سال و پنج‌ساله که گذاشته شده شاید ۹۰ درصد اشخاصی که صلاحیت داشتند دعوی دولت را تعقیب کنند باین ترتیب دیگر نمیتوانند و اینکار تنها بعهده اشخاصی واگذار میشود که ۵ سال یا ۶ سال یا ۱۰ سال سابقه قضاوت دارند و از وزارت دادگستری بوزارتخانه دیگری منتقل شده‌اند باین ترتیب من از همکاران محترم خواهش میکنم که همان نظر مجلس شورای ملی را در مورد ماده ۱۶ مورد نظر قرار بدهند و نظر مجلس سنا را که در واقع کان‌لم یکن کردن تبصره ۱۶ است کنار بگذارند و البته بسته بنظر همکاران محترم است و از جناب آقای رئیس در این باره من استدعا میکنم رأی بگیرند و موضوع دیگری که اینجامطرح است من خواستم از ریاست محترم یا مخیر کمیسیون محترم دارائی و همچنین کمیسیون دادگستری و کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی به سم که در آئین‌نامه داخلی مجلس قید شده که افلا در مواردی که به متمم بودجه مربوط باشد میتوانیم تصمیم بگیریم یا افلا بک ترتیبی مربوط به بودجه شده باشد ما میتوانیم در مواردی که مربوط به بودجه هیئت مطرح کنیم تبصره ۱۹۵ که اینجا وارد شده از نظر من نه به بودجه مربوط است نه به متمم بودجه این بک چیزی است مربوط به اصلاحات ارضی که مالیات آن قسمت را قبول نکنند من از جناب آقای مرتضی استدعا میکنم توضیح بدهند که اگر مربوط به بودجه است اگر اصلاح بودجه‌ای است که من بینم کجایش

بخوانند است که مطابق آئین‌نامه داخلی مجلس سنا بتوانیم بآن رأی بدهیم و من استدعا میکنم این قسمت یعنی مواردی که باید دو مرحله را طی کند برگردد به کمیسیون و مراحل قانونی و آئین‌نامه داخلی مجلس شورای ملی رعایت بشود و بعد هم بیابوند به مجلس و هیچ چیزی هم دیر نمیشود چون این بک چیزی است که اگر به کمیسیونها برود حتی یکسال، یکماه، دو ماه، سه ماه هم به تأخیر بیفتد اشکالی ندارد چون این مرحله از قانون اصلاحات ارضی عملی نشده و وقتی عملی بشود و مدارک دست اشخاص داده شود این قبوض مدت دو سال طول دارد تا عملی شود من استدعا می‌کنم این است که تبصره ۱۹۵ را با حذف کنند و با اینکه بفرستند به کمیسیونها و بعد از طی تشریفات قانونی برگردانند به مجلس که هیچیک از تشریفات قانونی حذف نشده باشد (احسنت)

رئیس - نسبت به تبصره ۱۶۵ نظر دیگری نیست؟ آقای پزشکپور بفرمائید.

پزشکپور - من بک مقدار توضیحاتی را که میخواهم بدهم راجع به نکاتی است که همکار گرامی آقای دکتر اسفندیاری بیان فرمودند توضیحاتیکه ایشان دادند بعنوان نظر دولت و نظر وزارت دارائی فکر میکنم نه نظر دولت و نه نظر وزارت دارائی باشد و نه درست است که اصولاً در بک چنین مرجعی در مجلس شورای ملی بهر حال نیست بحدی که از گروههای اجتماعی مملکت ما و وطن ما که اینجا تحصیل کرده‌ترین و منورترین عناصر اجتماع هستند مسائل باین کیفیت مطرح شود من میدانم شأن زود این تبصره کجا باین شکل بوده با مجلس کجا چنین تصمیمی گرفته است با چنین نظری داشته است که بخاطر اینکه کارها مشاورین و وکلای دادگستری داده شود این تبصره پیشنهاد شده است که آقای دکتر اسفندیاری چنین اظهاری را اینجا کردند و چنین مطلبی را بیان فرمودند بکشک بهیچوجه مجلس شورای ملی چنین نظری نداشته است و با چنین نظری نسبت بهیچ بک از گروهها و صنوف اجتماعی نداشته است آیا مجلس شورای ملی می‌آید و منبشند تصمیم میگیرد که مثلاً کار طبابت و جراحی را به طبیب و متخصصینش ارجاع و احاله نکند مگر دولت

لاهیجای می‌آورد که مثلاً امور مربوط به ساختمان را به متخصصینش ارجاع نکنند چنین چیزی ممکن نیست و این تدریجاً دولت است و تدریجاً قوه مقننه این تبصره وقتی اینجامطرح شد بر اساس اصول توضیحاتی دادیم آقای دکتر آموزگار وزیر دارائی اظهار فرمودند این صورت مذاکرات مجلس هست اظهار کردند که آن منطق و استدلال را دولت میپذیرد البته به با برخی کارمندانی داریم که اینها مدت مدیدی است با امور تعقیب دعوی دولت میبردند و در واقع ما میخواهیم همچنان از تخصص آنها استفاده بکنیم البته من پیشمندی که داده توضیحاتیکه در آن جلسه حضوران داده عقیده داشتم که اصول این تبصره مغایر با اصول کلی است ولی همکاران گرامی نظیر فتندورفت به مجلس سنا و تغییراتی که مجلس سنا داده تاحدی البته نمیتوانم عرض کنم که منطق با اصول است ولی کمتر از اصول کلی دور است و با توجه بآن استدلالی که آقای دکتر آموزگار در آن جلسه کردند که منظور از پیشنهاد این تبصره در این لایحه متمم بودجه که البته بسا لایحه متمم بودجه هم نمیتوانست ارتباط داشته باشد این بوده است که از آن عده معدودی که کارمندان وزارت دادگستری یا وزارتخانه‌های دیگر بوده‌اند و سالها بوده است که امور دولت و دعوی دولت را تعقیب میکردند استفاده بشود تبصره مجلس سنا ناظر بر همین موضوع است که ذکر شده است لافلاً ۱۰ سال سابقه تعقیب دعوی دولت را داشته باشند و این مسئله را عرض میکنم آقای دکتر اسفندیاری همکار گرامی این مطلقاً از نظر تعصب صنفی نیست دعوی مهم را ملاحظه بفرمائید پرونده‌های بسیار مهم را ملاحظه بفرمائید آنجا که بک و کسب دادگستری یعنی متخصص در این رشته بهر حال کسی که تحصیلاتی کرده کسی که مراحل را گذرانده کسی که بک موازین انتظامی در پیش پای او قرار دارد کسی که تحصیلات خاص و سابقه خاص را پشت سر گذاشته چنین کسانی در موارد دعوی دولت دعوی مربوط به بیت‌المال ملت با امر اقامت بیشتر با نظارت دقیقتر پرونده را مورد تعقیب و رسیدگی قرار میدهند در یکی از جلساتی که آقای مؤید امینی یرشبی فرمودند نسبت به مسئله دعوی شهرداری نسبت بآن حکم داوری خاص که داده

شده که میلیونها تومان از پول شهرداری داده شود. مفاطمه کار آنها کسیکه در برابر این نظر ایستاده و صریحاً اظهار نظر کرده و مخالفت کرده و کلیل داد گسترتری مربوط بوده برای چه؟ برای اینکه این نظر است و آگاه است برای اینکه او واقف است برای اینکه او يك سلسله مقررات انتظامی در برابرش قرار دارد (دکتر اسفندیاری - چرا محکوم شد اگر مخالفت کرد؟) آنرا داوران رأی دادند آقای دکتر بله بداد گاه هنوز اجازه نشده جنابعالی يك عنصر تحصیل کرده هستید من تعجب میکنم اگر عقیده نان این هست که اصولاً این قبیل امور را به غیر متخصص با مدارج اعز کرد و اشخاص متخصص نباید بکارهای مربوط بخود بپردازند این امری است دیگر.

دکتر اسفندیاری - من چنین نظری ندارم آقای بزشکپور آن قاضی یا و کیلی که در ادارات کار میکنند متخصص این کار هست.

بزشکپور - توضیحات شما این مطالب را در برداشت اگر عقیده تن این است که متخصص نباید تحصیلات لازم را داشته باشد که هیچ علی ایحال من نه تبصره سنا و نه تبصره مصوبه مجلس شورای ملی هیچیک را منطبق با اصول تعیناتم توضیحاتی را هم که اینجا عرض کردم در برابر اظهاراتی بود که همکار گرامی آقای دکتر اسفندیاری فرمودند ولی تبصره مجلس سنا را کمتر دور می بینم از آن اصول کلی که عرض کردم.

رئیس - حالا رأی میگیریم باینکه بجای این تبصره ۱۶ تبصره مصوب مجلس شورای ملی گذاشته شود خانمها و آقایان باینکه موافقت خواهند میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد نسبت به تبصره ۱۹ نظری نیست؟ آقای مرتضوی بفرمائید.

مرتضوی - بطوریکه همکاران محترم ملاحظه فرمودند در مصوبه مجلس شورای ملی در شورنهایی متمم بودجه تبصره ۱۹ نبود و این تبصره ۱۹ تبصره ای است که در حین بررسی در مجلس سنا به متمم بودجه اضافه و برای تصویب به مجلس شورای ملی فرستاده شده است با توجه باینکه مفاد تبصره ۱۹ علی ایحال در جهت رفاه و آسایش

يك عده از خرد و مساكين این سنگ است و این امکان با آنها داده شده که بتوانند آن قبوضی را که در دست دارند برای بدهیهای مالیاتی گذاشته و بدهیهای مالیاتی که در آینده پیدا میکنند برای همان سال بتوانند بجای مالیات به وزارت دارائی تحویل بدهند و مقاصد حساب مالیاتی بگیرند و این امر علی ایحال در جهت رفاه و آسایش این دسته از خرد و مالکین که همواره مورد توجه و عنایت شاهنشاه آریامهر قرار گرفته میباشد و با توجه باینکه مصوبات کمیسیون بودجه بیشتر جنبه های مالی را در بر میگیرد و این بهتر است که کمیسیون بودجه و کمیسیون دارائی توأمأ در این مسائل تصمیم بگیرند و این نوع مسائل بررسی میشود و چون این قبوض برای تسویه بدهیهای مالیاتی است و از طرف مقام ریاست مجلس شورای ملی به کمیسیون بودجه هم به کمیسیون دادگستری و اصلاحات ارضی ارجاع شده بود اینطور تلقی کردیم که میتوان آنرا بودجه ای تلقی کرد و در معرض تصویب نمایندگان محترم قرارداد.

رئیس - آقای دکتر اسفندیاری راجع به تبصره ۱۹ متقاعد شدند؟ (دکتر اسفندیاری - با همه اینکه بودجه ای نیست برای اینکه استدلالشان خوب بود متقاعد شدم) باین ترتیب تبصره ۱۶ و تبصره ۱۷ برای تصویب مجدد به مجلس سنا فرستاده میشود و آنچه راجع آن که رأی میگیریم و بدولت ابلاغ می شود گزارش کمیسیون بودجه است با همه تبصره ها باستثناء تبصره های ۱۶ و ۱۷ بنا بر این به گزارش کمیسیون بدون این دو تبصره باورقه رأی میگیریم.

(اسامی آقایان نمایندگان وسیله منشی (آقای مهندس صائبی) اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد)

آقایان: مصطفوی نائینی - محدث زاده - کورس - خانم جهانبانی - بوشهری - مجید موسوی - دکتر هنوردی - دکتر زعفرانلو - دکتر کیان - خانم تربیت - اهری - دکتر عدل - خواجه نوری - ابوذر - سرتیپ پور - دکتر یزدان پناه - دکتر الموتی - دکتر شفیق امین - دکتر میرعلاء - دکتر وفاء شاهنده - جوانشیر - مریدی - ضیاء احمدی - مرتضوی - دکتر نجیمی - صادقی - دکتر گاکبک -

بدر صالحیان - حی - خانم نزرگ نیا - امامی رضوی - پوربابائی - شهرستانی - مهندس بریمانی - اصولی - دکتر سبزواری - مهندس سهم الدینی - مهندس عثرت - دکتر خزائلی - جهانشاهی - مرندی - مهندس برومند - پاینده - بنیاد - نهار و وحدانیان - کاظم مسعودی - مهندس اردلان - تیمسار نکوزاد - مهندس معتمدی - دکتر بیت منصور - دکتر غنی - دکتر خیراندیش - دکتر رفیعی - مهندس جلالی نوری - دکتر کلالی - دکتر ضیائی - دکتر مهدوی - خانم سعیدی - نوسلی - مهندس رباحی - مؤید امینی - ثامنی - مهندس فیروز عدل - مهندس اخوان - رضوی - فولادوند - مهندس زر آور - مهندس بار محمدی - دکتر صاحبقل - مهندس کیا - سعید وزیری - عبدالحسین طباطبائی - موسوی ماکوئی - مهندس بهبودی - دکتر مهندس بهبودی - خانم زاهدی - دکتر اسدی - رضازاده - امام مردوخ - پیرفسور مخبر فرهند - مهندس زنجانی - دکتر مدنی - مهندس اسدی سمیع - دکتر برتو اعظم - سلیمانی کاشانی - دکتر سعید حکمت - بهادری - عباس میرزائی - فضائلی - دکتر محقق - صادق سمیعی - نهرانی - محمد اسدی - دکتر مدرسی - رامبد - مهندس کیا کجوری - عامری - دکتر برومند - حشمتاس - خانار قراچولو - ملک افضلی - دکتر صالحی - سلیمانی - موقر - تیمسار حکیمیان - جوادی - انشاء - دکتر متین - روستا - دکتر بهمنی - فهیمی - مانی - مهاجرانی - شیخ الاسلامی - دکتر رضوانی - خسروی کردستانی - تیمسار همایونی - ملکزاده آملی - مهندس معینی - قاضی زاده - معیری - حیدر صائبی - صائب - دکتر حبیب اللهی - مبارکی - پورساطع - زرگرزاده - مجید حسینی مهر - آموزگار - ماهیار - فرهادپور - مهندس فردهر - یوسفی - مهندس پروشانی - دکتر سعید - دکتر وحیدنیا - دکتر صفائی - صدقیانی زاده - دکتر معظمی - دکتر ستوده - نادر ادیب سمیعی - صالحی - فخر طباطبائی - دکتر اسفندیاری - کلانتری - دکتر درودی - ملکشاه ظفر - مهندس ابراهیمی - دکتر فریوز - بزشکپور - مهندس رباضی - مهندس صائبی - بانو انتهای - سمیعی - دانشمند - دکتر صدر - دکتر

طالع - بانو دکتر دولتشاهی - دکتر مهذب - دکتر غاملی - امیر احمدی - دکتر عدل طباطبائی - کمالوند - دکتر امامی خوئی - مروئی - دکتر شریعت - شیخ بهائی - دکتر بقائی - مجد - مهندس معینی زند - فروتن - دکتر ذدفور

(آراء مأخوذه شماره شد و نتیجه بقرار زیر اعلام گردید.)

آراء موافق ۱۳۸ رأی

آراء مخالف ۳۱ رأی

رئیس - لایحه متمم بودجه بدون تبصره های ۱۶ و ۱۷ با ۱۳۸ رأی موافق و ۳۱ رأی مخالف تصویب شد و بدولت ابلاغ می شود تبصره های ۱۶ و ۱۷ برای تصویب مجدد به مجلس سنا فرستاده می شود.

موافقین - آقایان:

خواجه نوری - محدث زاده - بوشهری - موسوی - بانو تربیت - دکتر عدل - فهیمی - دکتر رهنوردی - تیمسار همایونی - پورساطع - دکتر معظمی - مهندس معینی - ماهیار - دکتر حبیب اللهی - دکتر زعفرانلو - دکتر ستوده - ملکزاده - مهاجرانی - صائب - مهندس اسدی سمیع - انشاء - شیخ الاسلامی - دکتر گاکبک - کمالوند - مهندس پروشانی - رباضی - سلیمان کاشانی - سرلشکر نکوزاد - ثامنی - شاهنده - مهندس صائبی - دکتر کفائی - مرندی - ادیب سمیعی - دکتر امین - نوسلی - دانشمند - بانو دکتر دولتشاهی - امیر احمدی - دکتر درودی - سلیمانی - تیمسار وحدانیان - بانو انتهای - سمیعی - قاضی زاده - تهرانی - دکتر پیرتو اعظم - دکتر بیت منصور - عباس میرزائی - مانی - تیمسار حکیمیان - مهندس فروهر - مهندس کیا کجوری - جوانشیر - نیاکان - مصطفوی - مریدی - حی - زرگرزاده - بانو نزرگ نیا - صادقی - بانو جهانبانی - امامی رضوی - ضیاء احمدی - روستا - شهرستانی - فولادوند - دکتر رضوانی - معیری - دکتر صالحی - مهندس اخوان - دکتر نجیمی - مبارکی - دکتر مهدوی - صائبی - دکتر غنی - جهانشاهی - عامری - مهندس بریمانی - دکتر متین - مهندس بار محمدی -

دکتر سبزوادی - دکتر ضیائی - دکتر دوزیری - دکتر صالحیان
 مهندس ریاحی - دکتر کللالی - مهندس زر آزر - دکتر
 رفیعی - دکتر خیر اندیش - محسنی - پور بابائی -
 مهندس سهر الدینی - بانو سعیدی - مهندس اردلان -
 بهنیا - مهندس عثرت - مهندس پرومند - رشوی -
 دکتر خزائی - خسروی - حفشناس - دکتر برومند -
 خانلر قراچورلو - ملک افشاری - دکتر بهبهانی - بهادری - دکتر
 یزدان پناه - صالحی - سر پور - ارسنجانی - کورش - دکتر
 وفا - صدقیانی زاده - دکتر صفائی - پاننده - دکتر صاحبقلب -
 دکتر مدنی - مسعودی - اهری - دکتر وحیدنیا - دکتر
 امامی خوئی - مهندس جلالی نوری - مهندس معتمدی -
 دکتر میر علاء - مهندس فیروز عدل - دکتر سعید -
 دکتر عدل طباطبائی - مرتضوی - اصولی - پدرامی -
 دکتر کیان - بانو زاهدی - مهندس زنجانی - رضازاده
 دکتر الموتی - مهندس کیا - جوادی - دکتر مهدب
 موسوی ماگویی - شیخ بهائی - مهندس پرویز بهبودی -
 دادفر - دکتر بقائی یزدی - مهندس معینی زند - مجد
 فروتن

مخالفین - آقایان:

آموزگار مهندس بهرام زاده ابراهیمی - یزشکیور -
 فخر طباطبائی - موفر - فضائی - صادق شمعی - مروئی -
 دکتر طالع - رامید - مؤید امینی - دکتر حکمت -
 مهندس ناصر بهبودی - ظفر - مدرس - دکتر اسفندیاری -
 دکتر عاملی - دکتر فریور - دکتر شریعت - امام
 مردوخ - دکتر محقق - محمد اسدی - دکتر صدر -
 دکتر اسدی - فرهادپور - پروفسور مخبر فرهمند -
 یوسفی - طباطبائی - ابووزر - کلانتری

۱۱ - تصویب صورت جلسه

رئیس - نسبت بصورت جلسه دفعه گذشته نظری
 نیست ؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود

۱۲ - بیانات بعد از دستور آقای مرتضوی

رئیس - آقای مرتضوی بعد از دستور فرمایشی
 دارند بفرمائید

مرتضوی - همکاران محترم تصدیق میفرمائید که
 بنده تحت تأثیر اثرات مطلوب رستاخیز بزرگ شاه و

که جناب آقای نخست وزیر در رأس آن بودند جلسات
 متعدد تشکیل و تصمیمات قاطع برای پیشگیری و نجات
 مردم اتخاذ شد که از طریق رادیو و روزنامه باستحضار
 نمایندگان محترم رسیده است، البته این طغیان رودخانه
 شاید درسی سال گذشته اینکه عرض میکنم شاید، نه
 و علی التحقیق، در خوزستان بسابقه بوده چون آخرین
 سیلی که جاری شده در خوزستان در سال ۱۳۱۶ بود که
 با درحد این طغیان بوده است با کمتر، ولی علی ایحال
 باستی بعرض برسانم که خسارت های مادی باوجود اینکه
 هنوز بررسی و ارزیابی نشده پیش آمده که نظر میرسد
 این خسارت مادی بسیار زیاد است، قسمت های
 مختلفی از شهر اهواز را آب گرفته و تهناسازی کیه
 میتوانستند انجام بدهند این است که ساکنین این خانه ها
 را به جاهای امن و از جمله عدهای رانده شهرهای مجاور
 مثل مسجد سلیمان و آغاچاری و جشاهای مرتفع منتقل
 کردند، همانطور که عرض کردم از تمام امکانات استفاده
 شده بخصوص که جناب آقای نخست وزیر اطلاع دارند
 که مرتباً و امر اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر بوسیله
 ایشان دریافت میشود و تمام امکاناتی را که در استان هست
 مجتهد کردند برای اینکه مبادا جان یک کسی خدای
 نکرده در نتیجه این سیل بخطر بیفتد و تلفات جانی پیش
 بیاید، ولی همانطور که عرض کردم و همانطور که جناب
 آقای نخست وزیر در مصاحبه بنا نمایندگان مطبوعات
 گفتند، هنوز هیچگونه بررسی راجع به خسارت مادی
 در نتیجه این سیلها بدست نیامده و کمیتهای راما مور
 کرده اند که خسارت رسیده بدهات را تعیین کنند و یک
 کمیته هم خسارتی که احياناً بشهر اهواز و مردم این
 شهرستان وارد شده است مورد رسیدگی و بررسی قرار
 میدهد و بساید عرض کنم که مأمورین محلی استانداری
 بخصوص ارتش در این واقعه اسف انگیز که برای مردم
 خوزستان پیش آمد آنچنان فعالیتی بخرج میدهند که
 بنده همه جا دیدم که اظهار رضایت میشد و به وجود
 اغابحضرت همایون شاهنشاه دعا میکردند
 که با داشتن چنین امکاناتی و با مجهز بودن
 مملکت با اوامری که صادر می کنند و اجرا میشود

مشکلاتی که ممکن بود خیلی خیلی بیشتر باشد مرفوع
 شد، و این روزنه امید پیدا شده است که با بررسی
 خسارتی که بمردم وارد آمده ترتیبی داده خواهد شد
 که مردم این سرزمین حاصلخیز بتوانند بار دیگر این
 منطقه زرخیز اقتصادی و کشاورزی روی پای خودشان
 بایستند، البته همانطور که عرض کردم آمار نشان داده
 بود که در هراتایه ۱۱ هزار متر کوب از رودخانه کارون
 بسمت خلیج روان است و با وجود اینکه طبق مقررات
 فنی بایست آب سد دز از یک میزان معینی که رسید
 تخلیه شود ولی باز بایک عمل منتهوران در بحبوحه طغیان
 این دریاچهها بسته شد و ۶۵ میلیون متر مکعب آب که
 بایست نباید به خوزستان آنجا جمع شد و این البته باستی
 ملحوظ نظر شود که همین جمع شدن ۶۵ میلیون متر مکعب
 آب خیلی از خطرات سیل را کاسته است، علی ایحال
 بنده خواستم این گزارش مقدماتی را خدمت همکاران
 عزیز عرض کنم که یک چنین واقعه اسفناکی در خوزستان
 روی داده، مردم شهر اهواز و مردمی که در دهات متفرق
 و پراکنده خوزستان زندگی می کنند در غین اینکه از
 کمکها و مساعدت های همه جانبه ای که برای نجات آنها
 بعمل آمده و حتی بطوریکه از رادیو شنیدید از هوور
 گرفت برای نجات یک دهستان استفاده شده و ۱۲۰۰ نفر
 اهالی آن دهستان را به این وسیله باهواز منتقل
 کردند انتظارشان این است که این کمیتهها
 تحقیقاتشان که معلوم شد دولت یک کمک و مساعدت اساسی
 و جدی برای تأمین خسارت مردم این نقاط میکند و درسد
 ساز بهائی که برای ساحل شهر اهواز اکنون در دست عمل
 است و نشان داد که کارشناسان خارجی و داخلی که این
 نقشهها را ریخته اند، محاسباتشان صحیح نبوده است و
 این ارتفاعاتی که برای سدهای ساحلی در نظر گرفته اند
 کمتر از امکاناتی است که ممکن است با طغیان رودخانهها
 تطابق بکند، تا لافل شهر اهواز اگر رودخانههایش دچار
 یک چنین طغیانی شد اقل سدهای ساحلی بتوانند تا موقعی
 که طغیان فرو کش بکنند شهر را از یک چنین مخاطره
 عظیمی حفظ کنند، باز بنده تشکرات مردمی را که میدیدند
 از هوا و زمین و با استفاده از قایقها با آنها کمک میرسانند

و از همه جا نوا و ندای این بود که امر شاهنشاه آریامهر است که از هزاران کیلومتر راه دور از وطن صادر میفرمایند و این مأمورین دولت هستند که در اجرای او امر شاهنشاه بکام آنها می‌شتابند و دغای این مردم محققاً بدرقه شاهنشاه آریامهر خواهد بود و امیدواریم که خداوند سایه باند پایه ایشان را بر سر ملت ایران مستدام بدارد که همیشه از مواهب وجودی ایشان برخوردار باشیم (احسن).

۱۳- اعلام وصول گزارش کمیسیون عرایض برای

چاپ در صورت جلسه

رئیس - گزارش کمیسیون عرایض هم رسیده است

با اجازه خانها و آقایان در صورت جلسه امروز چاپ میشود.

۱۴- ختم جلسه

رئیس - چون فعلاً مطلب دیگری در دستور نداریم با اجازه خانها و آقایان جلسه امروز را ختم میکنیم دستور موقع جلسه آینده بعداً با اطلاع خانها و آقایان محترم خواهد رسید.

(جلسه در ساعت یازده و سی دقیقه صبح ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

گزارش کمیسیون عرایض بمجلس شورای ملی

اولین گزارش اجلاس هیئت دوم کمیسیون عرایض بمجلس شورای ملی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

با احترام باستحضار عالی میرساند اولین جلسه کمیسیون عرایض بتاريخ ۲۷/۹/۱۳ هیئت رئیسه خود را تعیین و بلافاصله شروع بکار کرد، در دومین جلسه گزارش اقداماتی که بیش از تشکیل کمیسیون صورت گرفته بود از طرف رئیس اداره دفتر کمیسیون عرایض تقدیم و توییح داده شد که تعداد ۲۵۰۰ نامه بعنوان کمیسیون واصل که حسب اجازه ای که بمنظور جلوگیری از تعطیل کار و لائیکیفی مراجعین از جانب کمیسیون قبلی داده شده بود نامه های واصله بعضاً بنمایندگان وزارتخانه ها احاله و پاسخهای واصله بشاکیان با متقاضیان ابلاغ گردیده است و بعضی دیگر که احتیاج بمکاتبه داشته است در انتظار تشکیل کمیسیون در دسترس گذاشته شد. با ابراز رضایت از حسن مراقبت رئیس و کارمندان اداره دفتر کمیسیون عرایض تصمیم گرفته شد که اقدامات آتی نیز بر اساس روش و روال کار گذشته کمیسیون عرایض باشد و از جهت امساک در کاغذ بازی و بررسی سریع بنامه ها و شکایات کماکان نمایندگان از هر مؤسسه و وزارتخانه خواسته شود که در کمیسیون حاضر شده برای بررسی شکایات واصله و اعلام نتیجه انجام وظیفه نمایند.

بنا بر تصمیم فوق جلساتی با حضور کلیه نمایندگان وزارتخانه ها و سازمانها تشکیل گردید ضمن تذکار وظایفیکه مورد انتظار است و تأکید نه اینکه میباید با در نظر گرفتن نیات دادگسترانه رهبر معظم انقلاب ایران و اصول انقلاب اداری حداکثر کموشش جهت تسریع در رفع مشکلات و رسیدگی بعرایض و شکایات معمول گردد بررسی شکایات و نامه های واصله و پاسخهاییکه از وزارتخانه ها و سازمانها رسیده بود مبادرت شد. اینک گزارش نتایج کار کمیسیون از آغاز بکار تا این تاریخ که شامل ایام تعطیل زمستانی نیز میباشد بشرح زیر تقدیم:

تعداد تقاضا نامه ها و شکایات واصله که بعضاً دارای چند امضاء بوده است (۳۶۰۰) بر کک که قسمتی در اختیار نمایندگان دولت قرار گرفته که رسیدگی و رفع مشکل کرده اعلام نتیجه کنند و قسمتی نیز با حضور اصحاب دعوی در کمیسیون عرایض رسیدگی شد و توصیه لازم بعمل آمد. اهم شکایات بقرار زیر بوده است:

۱- شکایات خورده مالکین از اینکه در لایحه تقدیمی دولت مربوط به انتقال نسق بزارعین توجه کافی بحقوق آنان نشده است که مراجع ذیربط ارجاع و با عنایات مخصوص شاهنشاه آریامهر با الحاق مواز جدید اصلاح مواد لایحه حقوق مالکان و مستأجرین فعلی با رعایت نظام جدید فلاح و زمینداری تأمین شد.

۲- شکایت کارگران کارخانه زاینده رود اصفهان مبتنی بر انتقال کارخانه به بانک ملی و بیکاری و لائیکیفی آنان بوده که موضوع با حضور جناب آقای حیدر صائمی همکار محترم و نماینده بانک ملی ایران مورد رسیدگی قرار گرفت و چون شکایت مورد تأیید بود توصیه شد که ترتیب تأدیه حقوق معوقه و مطالبات قانونی کارگران از محل کار کردار خانه داده شود و نتیجه را بکمیسیون گزارش نمایند.

۳- شکایت خبازان تهران دایر به اعتراض به آیین نامه مصوب وزارت کشور بود که با حضور رئیس اداره کل نان شهر و نماینده صنف نانوايان تهران مورد رسیدگی واقع شد و بنا اقداماتی که در مراجع ذیربط بعمل آمد اصلاح ذات البین گردید و با امضای موافقتنامه رفع شکایت شد.

۴- شکایت شرکت تعاونی تهیه و توزیع خواربار تهران و حومه بود که بان تشکیل شو کمیسیون و رسیدگیهای لازم به مدبر عامل و وکیل شرکت مزبور ارائه طریق شد.

گرفت و توصیه شد با تقدیم لایحه‌ای حل مشکل شود تا
بمراجعات مکرر دادخواهان پایان داده شود.

۱۰ - شکایت بعضی از زلزله زدگان خراسان
بمناسبت از دست رفتن اموال منقول و غیر منقول و محصول
و عدم قدرت پرداخت دیون بانکی و درخواست بخشودگی
بدهی که بانک کشاورزی توصیه گردید.

۱۱ - موضوع دیگر شکایت جمعی از صاحبان
اراضی قیطره است که در حدود ۱۴ سال بحال لایحیفی
بسر میبرند و با اقداماتی که برای احقاق حق آنان بعمل
آمده به نتیجه مشته نایل نیامده‌اند و متأسفانه همه کمکات
اداری بر گذار نموده است و چون آخرین جواب دولت
حاکمی بود از اینکه بجای اراضی قیطره اراضی دیگری
با تعیین بهای روز بآنان واگذار میگردد اعتراض
دادخواهان را برانگیخته و تصمیم هیئت دولت را عادلانه
ندانسته و از کمیسیون عریض استمداد کرده‌اند که
درخواست آنان در دستور رسیدگی است.

۱۲ - شکایت از بیکاری و درخواست ارجاع شغل
است که حسب معمول بوزارت کار و امور اجتماعی احاله
میشود، با جلب توجه مجلس محترم نسبت به پیشنهادهایی
که در گذشته از طرف کمیسیون عریض تقدیم شده بود
که بعضاً در اثر پیاده شدن قسمتی از برنامه‌های مربوط
با انقلاب اداری عملی شده است توصیه درباره تکمیل مطالعات
جهت حل مشکلاتی که منشأ و علت اصلی شکایات است
بخصوص اصلاح قانون شورای عالی دولتی و اجرای آن قابل
توجه تشخیص میشود.

با تقدیم احترامات فائمه

رئیس کمیسیون عریض مجلس شورای ملی - سر تیپور

۵ - شکایت زارعان و صاحبان شوق کشاورز سفیدرود در
ناحیه پیرست - رودبار کی - اولمئن - از آب شستگی
اراضی و مزارع آنها که بر اثر کشودن در بجه‌های سد
شهمان و فرج هر ساله زوی میدهد و تقاضای بستر سازی با
دیوار سازی با ایجاد آب بر گردانهای سنگی و خاکی که
موضوع با حضور معاون وزارت آب و برق رسیدگی و
توصیه شد با همکاری زارعان و سازمانهای ذیربط از تکرار
خسارانی که متوجه منافع خصوصی و عمومی میشود جلوگیری
بعمل آید.

۶ - شکایات بعضی کارمندان شاغل و بازنشسته سازمان
آب و برق سفیدرود که با حضور معاون وزارت آب و برق
رسیدگی بعمل آمد.

۷ - شکایات روز افزون محکومین مواد مخدر بجرم‌های
سنگین و بی سرپرستی عائله آنها و تقاضای بخشودگی است
که بوزارت دادگستری احاله شده تا در صورت امکان ضمن
تقدیم لایحه‌ای قانونی باین مشکل اجتماعی خانم دهند.
۸ - شکایات کارکنان دولت از کمی حقوق بازنشستگی
است که سازمان امور اداری و استخدامی کشور مراجعه
گردیده است.

۹ - شکایت دستجمعی کارمندان شرکت سهامی بیمه
ایران است - طی مقابله نامعای بدون رعایت نشرفات
قانونی در اختیار سازمان بیمه کارمندان دولت قرار گرفته‌اند
که این موضوع چندین بار در جلسات کمیسیون سابق با
حضور مدیر عامل شرکت سهامی بیمه ایران - معاون
وزارت بهداری و مسئولین امر و همچنین همکاران ارجیند
جنابان آقایان دکتر اعتمادی - دکتر میرعلاء - اسدی -
دکتر صدر تشکیل و بعد از استماع مطالب دادخواهان و
دفاع متصدبان مربوطه شکایت آقایان مورد تأیید قرار